

Nr. 43

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

15 maart 2000

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

BELEIDSNOTA TOERISME 1999-2004

Inhoud

Nr. 43

Woensdag 15 maart 2000
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Beleidsnota Toerisme 1999-2004, ingediend door de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme – 156 (1999-2000) – Nr. 1	
Bespreking	1
Sprekers : mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Ludo Sannen, Didier Ramoudt, Jan Loones, Jacky Maes, Miel Verrijken, André Denys, Chris Vandenbroeke, André Van Nieuwkerke en Jos Stassen en mevrouw Veerle Declercq en minister Renaat Landuyt	
Met redenen omklede moties	24
Regeling van de werkzaamheden	24

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.04 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Niki De Gryze, Johan Weyts : gezondheidsredenen ;

Jacques Timmermans, Jul Van Aperen : buitenslands ;

Chokri Mahassine : ambtsverplichtingen.

BELEIDSNOTA Toerisme 1999-2004, ingediend door de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme – 156 (1999-2000) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsnota Toerisme 1999-2004, ingediend door de heer Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister, ik wil u en uw kabinet feliciteren met dit lijvige document. Het is een degelijke, interessante en overzichtelijke cursus, die als inleiding tot het Vlaams toeristische beleid kan gelden. De nota is zelfs zo overzichtelijk dat een hoogleraar dit document effectief aan zijn studenten heeft meegegeven als te studeren stof. Iedereen die enigszins heeft gestudeerd heeft of wiens kinderen studeren, weet hoe belangrijk een goede cur-

sus is. (*Opmerkingen van de heer Chris Vandebroeke*)

Is een goede cursus echter ook een goede beleidsnota ? Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzes en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. Mijnheer de minister, uw document beantwoordt hier niet aan. Het blijft steken in beschouwingen en vaststellingen en trapt ettelijke open deuren in. De beleidsnota geeft weliswaar hier en daar een begin van een oplossing, maar formuleert die zo vrijblijvend en vaag dat men nog alle kanten uitkan en men nergens een standpunt dient in te nemen. Het was nochtans de uitdrukkelijke opdracht om in de beleidsnota keuzes te maken en om prioriteiten te leggen en te motiveren.

Mijnheer de minister, ik heb er veel begrip voor dat u als eerste Vlaamse minister van Toerisme een goed overzicht van de sector wou geven. De toeristische sector was tenslotte zelf ook bijzonder tevreden met een echte Vlaamse minister van Toerisme. U had echter moeten weten dat die mensen zo een inleiding reeds hadden gekregen. De mensen uit de sector hadden wel actie en daadkracht verwacht, maar dit is blijkbaar te veel gevraagd. Het zal zeker tien jaar duren om deze veel omvattende plannen in echte bedrijfsplannen om te zetten.

Dat uw plannen zo omvattend zijn, is op zich positief en getuigt van een zeker optimisme. De beleidsnota bevat echter geen budgettaire aanduidingen. Dit roept verschillende vragen op. Is het totale budget groot genoeg of moet het stijgen ? In welke mate zou het budget dan moeten stijgen ? Wanneer en waarvoor zou dit dan net moeten ?

De beleidsnota zegt ook niets over concrete maatregelen, laat staan over het hiervoor benodigde budget. Dit laat alle mogelijkheden open.

De beleidsnota bevat al evenmin een timing. Zal alles misschien tegelijkertijd worden aangepakt ? Indien niet het geval is, wat zal dan eerst worden aangepakt ? Is het de bedoeling tijdens deze regeerperiode te starten of moeten we wachten tot over vier jaar ?

Ten slotte rijst bij iedereen de vraag wie dit beleid zal moeten uitvoeren. Wil men hiervoor een aparte, nieuwe instelling in het leven roepen of wil men met de huidige instelling blijven werken ? Indien men voor dit laatste kiest, wil men dan voor deze bestaande instelling in extra personeel in dienst nemen ?

Merckx-Van Goey

Wat me eigenlijk nog het meest stoort aan deze beleidsnota, is het gebrek aan een kader. De vorige regering heeft haar toerismebeleid in drie producten gekaderd, namelijk 'kunst', 'de kust' en 'groen Vlaanderen'. Nu wilt u Vlaanderen overboord gooien zonder een alternatief naar voren te schuiven. Als u vanaf nu vooral hoeves zonder koeien wilt promoten in het buitenland, mij niet gelaten, maar praat daar dan eerst over met uw collega, minister Dua, want zij heeft daar een andere mening over. Wanneer het echt uw bedoeling is om Vlaanderen te laten vallen, zoals u dat hebt gedaan met de Belgische kust, dan zou u beter staatssecretaris van Toerisme worden bij staatssecretaris Chevalier.

De belangrijkste reden waarom dit document nauwelijks een beleidsnota kan worden genoemd is echter dat er een heel pak kansen en uitdagingen werden vergeten. Op 15 en 16 mei vindt het derde internationaal forum van de Wereld Toerisme Organisatie plaats. Ik zal even de agenda doorlopen. Op de eerste dag gaat het over de impact van het tijdperk van de informatietechnologie op het toerisme, de nieuwe markt en de configuratie van het toerisme voor het internet. Ongetwijfeld zal hier ook de webveiligheid aan bod komen bij het kopen en bestellen op internet met een zogenaamd webtraderlogo dat door Test Aankoop is ontwikkeld en door deze organisatie wordt gepromoot. Na de lunch gaat het over de economische impact van het toerisme, met name de mondiale tendensen die op de toeristische sector inwerken. In de vooravond gaat het over de rol van politiek bij toerisme, en over de evaluatie van de impact en de evaluatie van de markt.

Ik heb het programma bij me.

Op de tweede dag gaat het 's ochtends over een mondiale ethische code voor het toerisme. In de namiddag wordt de sociaal-culturele impact van toerisme besproken. Ten slotte komt duurzame ontwikkeling met een actieprogramma voor de toeristische en de reissector aan bod.

Mijnheer de minister, dit zijn de punten die op dit ogenblik op wereldvlak worden besproken. Van wat Vlaanderen zal moeten zeggen bij dit debat blijkt niets uit uw nota.

Ik had vijftien minuten om te debatteren over de beleidsnota Toerisme. Zolang men echter geen keuzes maakt, geen toekomstvisie ontwikkelt en ondertussen de zaak op zijn beloop laat, zie ik geen enkele reden om in die omstandigheden het debat

aan te gaan. Ik kan alleen maar hopen dat dit zo snel mogelijk gebeurt. (*Applaus bij de CVP en het VB*)

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik had niet verwacht dat de uiteenzetting van mevrouw Merckx zo kort zou zijn. Wellicht heeft ze gewoon niet veel te vertellen over deze beleidsnota. Haar kritiek bevestigt wat voordien fout is gegaan.

Naar aanleiding van de bespreking van de begroting heb ik mijn tevredenheid en bekommernissen omtrent het toerismebeleid in Vlaanderen reeds geuit. De beleidsnota Toerisme die ons wordt voorgelegd krijgt de goedkeuring van mijn partij. De algemene beleidslijnen die erin worden vooropgesteld, bevestigen de ambitie van deze regering om aan toerisme de aandacht te besteden die het verdient. Toerisme en recreatie nemen in onze samenleving een belangrijke plaats in. Wereldwijd vormen toerisme en recreatie een van de sterkste groeisectoren, ook in Vlaanderen. De grote groei van toerisme en recreatie de voorbije jaren betekent echter niet dat we op onze lauweren moeten rusten. Nieuwe uitdagingen moeten worden aangepakt om ook in de toekomst een gestage groei te kunnen realiseren. Bovendien is de consument kritischer geworden : hij heeft meer aandacht voor de prijs-kwaliteitverhouding, wil meer verschillende activiteiten ondernemen en zijn tijd efficiënter benutten.

Zoals de beleidsnota terecht stelt, dient daarnaast ook rekening te worden gehouden met de sterke groei van het internationale toerisme, waardoor de internationale concurrentie wordt aangewakkerd.

Ook de aard van het toeristisch-recreatieve product is aan verandering onderhevig. Het toeristisch-recreatieve aanbod wordt steeds meer een samenstelling van specifieke producten. Zo is de toerist niet langer uitsluitend geïnteresseerd in de kwaliteit van zijn logiesaccommodatie.

Ook de kwaliteit van de omgeving wordt een belangrijke keuzefactor. De natuur- en landschapswaarden, het cultureel erfgoed en een goede openbare recreatieve infrastructuur zoals fiets- en wandelpaden zijn belangrijk. Deze producten moeten op elkaar inspelen en zijn enkel toeristisch interessant indien ze elkaar positief versterken. Door dit keten karakter van het toeristisch-recreatieve productaanbod is het noodzakelijk het toeristische

Ramoudt

product efficiënt te ontwikkelen en te ondersteunen.

In deze veranderende context moet het beleid zich inderdaad richten op de bevordering van de groei van het toerisme, waarbij het versterken van de aantrekkingskracht, het vergroten van de economische impact en het verstevigen van de concurrentiepositie centraal staan.

Ik kan me dan ook volledig scharen achter de missie van het toerismebeleid. In de commissie zeg ik al jaren dat het de taak van de overheid is om de voorwaarden te scheppen waardoor een duurzaam en kwaliteitsvol toerisme kan worden ontwikkeld. Integrale kwaliteitszorg, geïntegreerd beleid, voorwaardenscheppend beleid en samenwerking met de privé-sector zijn woorden die in het 'toerismentatement' van de VLD reeds jaren voorkomen.

Mijnheer de minister, collega's, ik heb de lijvige beleidsnota volledig doorgenomen. De strategische keuzes en opties van het beleid krijgen grotendeels mijn goedkeuring. Het feit dat toerisme wordt benaderd vanuit verschillende invalshoeken is bijzonder positief. Ook het feit dat er bij de uitstippeling van het toerismebeleid rekening wordt gehouden met de impact van toerisme op andere sectoren en vice versa is bijzonder positief. Een volwaardig toerismebeleid kan alleen worden gerealiseerd, indien de andere beleidsdepartementen rekening houden met het toeristische aspect. Het komt erop aan een toeristische reflex te stimuleren.

Het belangrijkste onderdeel van de beleidsnota is echter de bijlage : het strategisch plan 2000-2004, waarin de beleidsprioriteiten zijn vastgelegd. Ik meen te mogen stellen dat de strategische doelstellingen, de voorwaarden die door de kritische succesfactoren worden gesteld en de voorstellen van strategische projecten volledig zijn en geen aanvulling behoeven. Dit coherent strategisch actieplan is de basis voor de uitbouw van een efficiënt toeristisch beleid. Het is tevens positief dat nieuwe uitdagingen worden aangepakt, zoals onder andere het aanbieden van nieuwe communicatietechnieken aan de toeristische sector en aan het publiek.

Mijnheer de minister, collega's, ik kan in mijn uiteenzetting nog een aantal accenten bejubelen. Toch ben ik van oordeel dat het weinig constructief is en weinig zin heeft om in deze plenaire vergadering alleen in te gaan op de positieve aspecten. Ik heb inderdaad ook een aantal opmerkingen.

Mijn eerste opmerking is de volgende : een beleid moet gebaseerd zijn op analyses. Dit is niet onmiddellijk het probleem voor deze beleidsnota. Er zijn heel wat gegevens opgenomen in de nota : evolutie van overnachtingen, toekomstverwachtingen, groeiritmes, gegevens omtrent het toeristische gedrag van Belgen en Europeanen, alsook gegevens inzake binnenlandse en buitenlandse markten. Ik heb echter wel twijfels over de juistheid van deze gegevens. Er moet een initiatief worden genomen inzake het verzamelen van informatie en statistische gegevens. Deze gegevens zijn onontbeerlijk als men de kwaliteit van beleidsrelevant onderzoek in de toeristisch-recreatieve sector wil verbeteren. Correcte gegevens en beleidsrelevant onderzoek zijn de basisvoorwaarden voor het uitwerken van een doelgericht en efficiënt beleid.

Dit item is ook ter sprake gekomen bij de bespreking van de begroting 2000. Hoewel de minister deze bekommernis toen onderschreef, wil ik er toch op aandringen dat dit dossier als een prioriteit wordt beschouwd.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, bij de begrotingsbespreking werd dat probleem dan ook, net als tijdens de voorgaande jaren, door de heer Ramoudt aangekaart. Toen beschikten we reeds over een unaniem advies van de Vlaamse Raad voor Toerisme voor een geïntegreerd data-informatiesysteem voor toerisme en recreatie op Vlaams niveau. Dat werd goedgekeurd door alle leden van die raad en de sectoren in de vorm van een concreet voorstel met een prijskaartje erbij.

Als er mogelijkheden waren om iets concreets vast te leggen en de basis te leggen voor een stappenplan voor een betere ondersteuning van het toeristische beleid, dan is het voor mij een ontgoocheling om daarvan in dit document niets te vinden. Mijnheer Ramoudt, ik hoop dat u erachter staat om, vanuit de meerderheid dan, bij de minister het idee te ondersteunen dat hiervoor niet alleen zo snel mogelijk in middelen wordt voorzien, maar dat dit ook wordt uitgevoerd, en liever gisteren dan vandaag.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Het probleem omtrent toerisme is dat er 'gisteren' niet veel werd uitgevoerd. U hebt er allen voor gepleit – dat hebt u benadrukt – dat er in Vlaanderen eindelijk een minister zou komen, niet enkel met een titel maar vooral

Landuyt

met de tijd om uitvoering te geven aan een toeristisch beleid.

Tot op vandaag bestaat er op gemeentelijk en provinciaal niveau een toeristisch beleid. Er bestond op Vlaams niveau eigenlijk geen beleid. Ik begrijp uw nervositeit, maar we worden geconfronteerd met de frustratie dat dit 'gisteren' niet is gebeurd. Het is onze bedoeling om het vandaag en morgen te doen. Dit staat vermeld in mijn cursus, en ik vrees dus dat er enkele studenten beter op de hoogte zijn dan u.

Het is vervelend dat men, door de manier waarop men nu de beleidsnota hanteert, iets wat het vorige Vlaams Parlement heeft gewenst aan het kapotmaken is, in de vorm van het spelletje oppositie-meerderheid. Ik dacht echter dat de beleidsnota een moment was om, rustig en over alle partijgrenzen heen, na te gaan of een en ander klopt met het regeerakkoord en of er nu meer duidelijkheid komt over het werk van de bevoegde minister. Die nota is meer dan een cursus. Er worden keuzes in gemaakt en in de bijlage kunt u de strategische plannen volledig vinden. Jaarlijks, naar aanleiding van de beleidsbrief en van de begroting, zullen we specifiek kunnen toetsen in welke mate deze cursus of beleidsnota nauwgezet opgevolgd wordt.

Ik aanvaard dat u zegt dat het een programma is dat kan tellen voor tien jaar. Het is echter onze bedoeling om het in 5 jaar te realiseren.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, ik zal het debat over de toekomst van het toerisme niet misbruiken om in een welles-nietes-spel over het verleden te verzanden. Het zou afbreuk doen aan de bedoelingen en ik wil graag luisteren naar de meningen van de collega's over het beleid inzake de toekomst van het toerisme. Maar dat er in het verleden geen keuzes zijn gemaakt, wil ik ten stelligste betwisten.

Mijnheer de minister, in het regeerakkoord stond alleszins niets over toerisme. Bij de begroting leek het teveel om een toelichting te geven en het is vooral dankzij de constructieve inbreng van de collega's, meerderheid en oppositie, dat er toch nog een boeiend debat is geweest. Daarbij hebt u trouwens beloofd dat u de opmerkingen zou integreren in de beleidsnota. Het is dus wat goedkoop om te zeggen dat het voor de CVP gemakkelijk is om niet

in debat te treden, en dat we dat vroeger ook nooit hebben gedaan.

Hoe dan ook ontbreekt het aan een beeld van uw toeristisch project voor Vlaanderen. Dat zal uit deze discussie wel blijken. In tegenstelling tot vroeger is er geen synergie of coördinatie, en Vlaanderen wordt niet meer op de kaart gezet. Ik vraag me af hoe dat in de toekomst zal verlopen.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Merckx komt hiermee terug op haar algemene benadering. We zullen haar niet van mening kunnen doen veranderen.

Ik wil verder ingaan op het specifieke punt van zonet, en tred de minister bij. Enerzijds zijn de doelstellingen en projecten hoofdzakelijk algemeen geformuleerd ; anderzijds zit toch alles erin. Het is dus niet eerlijk te zeggen dat het meetinstrumentarium, het nieuwe informatiekanaal, er niet zou instaan. Ik citeer letterlijk een van de strategische projecten op pagina 142 van de zogenaamde cursus : 'het opzetten van een toeristisch-recreatief informatiesysteem en onderzoeksprogramma'.

Voor wie wil weten wat dat betekent, verwijs ik naar de inleiding. Op pagina 59 staat het besluit van de economische analyse : 'Er is een gebrek aan basisgegevens over de economische betekenis van de sector. Toch is het duidelijk dat het economisch belang een bijzondere registratie- en onderzoeksinspanning verantwoordt, waardoor de ontwikkelingen niet occasioneel, maar in een sfeer van continuïteit kunnen worden gevolgd en gestuurd.'

Uit de samenhang van die twee, enerzijds de analyse, anderzijds het strategisch project, begrijp ik dat er wel degelijk werk van zal worden gemaakt. Ik begrijp de kritiek niet. Het is immers een van de dingen waar we naar hebben gezocht, juist omdat het een teer punt is.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Er bestaat een misverstand over wat een beleidsnota is. Als men deze voortdurend verwacht met een beleidsbrief of een begrotingsbespreking, zal er steeds opnieuw discussie zijn over het feit dat bepaalde dingen er niet concreet in staan. Een beleidsnota bevat de grote lijnen. Dat wordt vermeld in een kleine paragraaf aan het begin van iedere tekst. Het is de basis waarop in de loop van de komende vijf jaar concreet zal worden gewerkt. Daarover zou het

Landuyt

Vlaams Parlement constructief moeten debatteren, maar die gelegenheid wordt nu herleid tot een moment om vogelpik te spelen.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mevrouw Merckx heeft gezegd dat er geen rekening is gehouden met de bemerkingen die tijdens de begrotingsbespreking zijn gemaakt. Dat klopt niet. De heer Ramoudt heeft er in het verleden altijd op gewezen dat we niet over de juiste statistische gegevens beschikken. In de beleidsnota wordt er duidelijk op gealludeerd dat men daar werk van zal maken. Er wordt dus wel degelijk rekening mee gehouden.

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Ik wens hier niet verder op in te gaan. In het verleden stonden in de beleidsbrieven en -nota's heel wat dingen, zoals het statuut van de reisbureaus, dat er nu niet in staat, waar na zeven jaar nog steeds niets van in huis is gekomen.

Mijnheer de minister, ik mis ook een organogram. Misschien loop ik hiermee op de feiten vooruit, maar toch wil ik erop wijzen dat een inzicht in de organisatie van het toerisme, de organisatiestructuur van Toerisme Vlaanderen, en hun onderlinge relaties, onontbeerlijk is voor een efficiënt beleid. Zo een overzicht is ook belangrijk voor de toeristische sector zelf. Bovendien zou een organogram een gezicht geven aan de sector en aan uw kabinet. Ik vermoed dat het een titanenwerk is, maar ik heb vernomen van uw kabinet dat men er werk van zou maken.

Opvallend is dat het luik promotie helemaal niet aan bod komt in uw beleidsnota. Hoewel de vorige minister alleen de mond vol had van promotie, onterecht trouwens, meen ik toch dat dit aspect van het toerismebeleid niet mag worden vergeten. Promotie, kwalitatieve productondersteuning en -ontwikkeling moeten als één geheel worden beschouwd.

De huidige promotie is inderdaad voorbijgestreefd. Productgerichte marketing verdient stimulans. Ik durf zelfs te beweren dat deze productgerichte marketing eigenlijk door privé-bedrijven dient te worden gestimuleerd. Dit kan enkel door een verregaande samenwerking met de privé-sector.

Wat mobiliteit en toerisme betreft – een hoofdstuk dat u terecht aanhaalt in uw beleidsnota – is het

van groot belang om tot een integrale en samenhangende aanpak te komen. Een aanpak waarbij het toeristisch-recreatieve vervoer wordt geplaatst in het kader van het gehele mobiliteitsbeleid, is noodzakelijk, net zoals het ook noodzakelijk is dat het vervoer wordt ingebed in het totale toeristisch recreatieve product.

Toch ben ik van oordeel dat de beleidsnota een te stringent beleid inzake mobiliteit inhoudt. Zo lees ik in de nota dat dagrecreatieve voorzieningen en evenementen die geen enkele aansluiting hebben met het gemeenschappelijke vervoer, worden ontmoedigd. Zo zou ook een stringent parkeerbeleid aan de kust worden ingevoerd als middel tot vraagbeheersing. Meestal schrikken dergelijke maatregelen de toerist af en zoekt hij andere oorden op. Deze reacties zouden voor bepaalde regio's nefast kunnen zijn. Het beste voorbeeld van dergelijke maatregelen is de stad Gent. De invoering van het nieuwe mobiliteitsplan daar brengt mee dat heel wat mensen niet meer naar Gent gaan en aldus andere centra opzoeken. Ik vraag de minister dan ook om het hoofdstuk mobiliteit nogmaals kritisch te bekijken.

Eén van de in het strategisch plan in aanmerking genomen kritische succesfactoren is het voeren van een coherent toeristisch buitenlands beleid. Ik steun ten volle uw visie dat een sterk promotioneel buitenlands beleid erop gericht moet zijn om met de beperkte middelen verschillende doelmarkten te bewerken. De middelen voor de buitenlandse kantoren zijn inderdaad uiterst miniem. Om deze reden moeten we over de plaats van deze kantoren goed nadenken. Wanneer ik echter in de beleidsnota, meer bepaald in het hoofdstuk omgevingsanalyse, vaststel dat het aandeel van de Oostenrijkse markt daalt met een jaarlijks gemiddelde van 4,2 percent, dan heb ik bij het bestaan van dit kantoor weliswaar mijn twijfels. Zij brengen amper 19.000 Oostenrijkers naar Vlaanderen.

Deze twijfels zijn in geen geval ingegeven door de nieuwe politieke constellatie, en ik wil dit benadrukken, maar zijn wel ingegeven door de interpretatie van de cijfers uit de beleidsnota. Bovendien heb ik in het verleden de inefficiënte vestiging van een kantoor in Wenen reeds meermaals aangeklaagd bij de besprekingen van de vorige begrotingen.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : De heer Ramoudt zegt dat we dit niet moeten zien vanuit de nieuwe politieke

Loones

constellatie, maar uiteraard zal dit toch wel gebeuren.

Graag had ik vanuit een algemene toeristische invalshoek een ander geluid laten horen. Ik denk niet dat het nu het moment is om een buitenlands kantoor op te doeken. Ik zou zelfs het tegendeel durven beweren en ervoor pleiten er nieuwe te openen. Ik wil er ook op wijzen dat ik andere getuigenissen kan voorleggen over de werking van het kantoor in Wenen dat in de voorbije jaren bijzonder zinvolle acties op touw heeft gezet. Als voorbeeld haal ik daarbij de succesvolle gastronomische week aan die in Wenen door restauranthouders van de Vlaamse kust werd verzorgd en waarbij het Bourgondische leven in Vlaanderen werd gepromoot.

Bovendien staat het kantoor in Wenen in voor onze relaties met alle Oost-Europese landen. Men mag zich dus niet blind staren op de bezoekersaantallen uit Wenen en Oostenrijk alleen en men moet er ook rekening mee houden dat de resultaten enkel op de geregistreerde bezoekers gebaseerd zijn. Uit de resultaten blijkt bijvoorbeeld dat de Tsjechen relatief gezien een belangrijke factor vormen.

Ik wens dan ook nogmaals te beklemtonen dat mijn fractie zich verzet tegen de opdoeking van om het even welk buitenlands kantoor.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Dat zou in elk geval in tegenspraak zijn met de beleidsnota. Het is zeker niet de bedoeling om kantoren in het buitenland te sluiten. De heer Ramoudt heeft gelijk dat op het vlak van professionalisering nog een en ander dient te gebeuren. We dienen daartoe de moderniserings- en professionaliseringsbeweging van Toerisme Vlaanderen te ondersteunen. Het is nodig om de effecten van ons handelen beter te volgen. Toch blijft het interessant om over mensen ter plaatse te beschikken.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, ik vind het een bijzonder ongelukkige keuze om iets tegen het kantoor in Wenen te ondernemen. In de pre-Haidertijd heeft het kantoor een belangrijke tentoonstelling over Vlaamse kunst georganiseerd.

In Wenen werd ook een enorme Bruegel-tentoonstelling gehouden. Spijtig genoeg voor ons, kwam het initiatief daartoe uitsluitend van Oostenrijk. De tentoonstelling trok honderdduizenden mensen aan, onder wie tienduizenden uit Vlaanderen. Een afgekalfde versie van de tentoonstelling was daarna in Antwerpen te zien. Het was echt een schaduw van de Weense tentoonstelling. De reden is eenvoudig : de Oostenrijkers weigeren pertinent om hun panelen van Pieter Bruegel de Oude uit te lenen.

Als er één tentoonstelling is geweest met buitenlandse uitstraling voor Vlaanderen, dan was het wel die in Wenen. In vele landen staan de personeelsleden van de kantoren voor Toerisme voornamelijk in voor het uitdelen van foldertjes. Ik kan getuigen dat het kantoor voor Toerisme in Wenen actief heeft meegewerkt aan de tentoonstelling.

Mijnheer de minister, ik heb uw cursus gelezen en daarom vraag ik u om de catalogus te lezen van de Bruegel-tentoonstelling die drie jaar geleden in Wenen was te zien. U zult merken hoe belangrijk een kantoor voor Toerisme kan zijn. Dit geldt uiteraard zowel voor een Oostenrijks kantoor in Vlaanderen als voor een Vlaams kantoor in Oostenrijk.

Dit alles heeft natuurlijk helemaal niets met Haidert te maken. Het voorbeeld is bijzonder slecht gekozen, want in de pers wordt het natuurlijk wel in verband gebracht met hem. In Wenen beschikken we trouwens ook over een economisch vertegenwoordiger. Ook hij heeft actief meegewerkt aan de uitwerking van de tentoonstelling.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, op dat vlak sta ik achter de heer Ramoudt, maar over één puntje ben ik het niet met hem eens. Hij stelde dat het mobiliteitsplan in Gent nefast is voor het toerisme. Ik verzet me daar ten stelligste tegen. Ik ben ervan overtuigd dat de stad Gent op dit vlak volgens een goede visie te werk gaat. Sommige mensen misbruiken op een populistische manier elke moeilijkheid die de autobestuurders ondervinden. Ze beschouwen die als een aanslag op de vrijheid. Het Gentse mobiliteitsplan is helemaal niet nefast voor het toerisme. Integendeel, de stad is dankzij het plan verfraaid. Ik ben ervan overtuigd dat het mobiliteitsplan op middellange en lange termijn een goede zaak zal zijn voor het toerisme in de stad.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : De heer Ramoudt wou er misschien enkel op wijzen dat het Brugse systeem dat door toenmalig burgemeester Van Acker werd uitgewerkt, net nog iets beter is. (*Gelach*)

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, ik zal mijn betoog over Wenen afronden. Mijnheer Verrijken, het is niet de eerste keer dat ik dit vanop de tribune meedeel. Het gaat om een louter economisch gegeven. Als men na vijf jaar vaststelt dat men er financieel op achteruit is gegaan, dan moeten de nodige conclusies worden getrokken. Ik heb geen pleidooi gehouden voor een onmiddellijke sluiting. De minister kan evalueren en de nodige maatregelen treffen. Misschien moet worden onderzocht of het personeel wel goed functioneert en over de nodige knowhow beschikt om de markt op een correcte wijze te benaderen. De sluiting van een kantoor valt te overwegen, maar op voorwaarde dat er een ander op een andere plaats wordt geopend.

Mijnheer de minister, ik wil ten slotte nog even stilstaan bij de campingproblematiek. Tijdens mijn interpellatie vorige maand, kwam dit dossier uitvoerig aan bod in het parlement. Ik zal niet opnieuw alle problemen van de sector uit de doeken doen. Ik wil de minister enkel herinneren aan zijn belofte om in april een stand van zaken te geven en om ons zijn maatregelen voor te stellen.

Mijnheer de minister, dit jarenlang aanslepende dossier is een vergiftigd geschenk. Het vraagt om een dringende oplossing. Ik verwacht van u dan ook binnen de gestelde termijn een overeenkomst. De beleidsnota Toerisme krijgt de goedkeuring van de VLD. Ik hoop dat u rekening houdt met mijn opmerkingen. (*Applaus bij de VLD, de SP en AGALEV*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik ben het gedeeltelijk eens met de heer Ramoudt. We missen dezelfde zaken in de beleidsnota : een organogram, cijfers, promotie. Het lijkt wel alsof men bang is om wat dan ook over promotie en marketing in de nota te vermelden. U mist een hoofdstuk over uitgaand toerisme, ik ook. Ik hoop dat de ambitie groter is dan ze lijkt. Ik deel uw ambitie om Vlaanderen niet alleen in het binnenland en in de buurlanden bekend te maken, maar ook in de rest van de wereld. Ik sta volledig achter uw idee om de campingproblematiek en het dossier van de reisbureaus punctueel te volgen. Dit zijn belangrijke zaken voor de Vlaamse economie.

De heer Didier Ramoudt : Ik dank mevrouw Merckx voor haar constructieve oppositie.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Dit betoog bewijst dat men voorzichtig moet omspringen met het woordgebruik. Gaat het om een beleidsnota of om een cursus ? Een cursus is bindend. Hier interpreteren de studenten de cursus op een verschillende manier. Het is dus geen cursus maar een beleidsnota.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik voel me een beetje een toerist, want ik heb een zee van tijd en dat is zeldzaam. Ik zal proberen hem economisch te gebruiken.

De homo sapiens heeft er enkele honderdduizenden jaren over gedaan om intelligent te worden. Sinds een vijftigtal jaar is hij vervangen door de homo ludens, de spelende mens, die zich heeft ontwikkeld en zich nu vermaakt buiten zijn professionele bezigheden. Dit belangrijke sociologische feit laat u toe om minister te zijn van een bijzondere materie. Uw ministerie zou ofwel het grootste van allemaal moeten zijn, want als we niet slapen zijn we bijna continu homo ludens, ofwel zou er helemaal geen ministerie van Toerisme moeten zijn. Dat laatste zou wellicht de beste oplossing zijn zodat de mens in zijn zogenaamd vrije tijd zijn zin kan doen. Reglementering is natuurlijk altijd nodig, maar een ministerie van één enkele economische tak lijkt me gevaarlijk. In de Sovjetunie had men wel veertig ministeries : een van zware industrie, een van lichte industrie, een van de voedingsindustrie. Er was zelfs een secretariaat voor snuisterijen en snoepgoed, maar wat de Russische kinderen niet hadden, waren karamellen. U mag uw ministerie niet te veel opblazen : de homo ludens heeft recht op de grootst denkbare vrijheid. Hij heeft er lang genoeg over gedaan om die vrijheid te bereiken.

Het vorige ministerie heeft een raad voor toerisme geïnstalleerd, die in België altijd een hoge raad wordt genoemd. Ik vraag me af wanneer in België eens een lage raad zal worden geïnstalleerd. What's in a name ? In elk geval staat het vast dat de reisagentschappen ontevreden zijn. Zij verkopen eigenlijk het toerisme, want de Belg gaat nu eenmaal naar het buitenland. Dit behoeft geen uitleg, de reden hiervoor is bij iedereen gekend.

Verrijken

Voor uw ministerie openen zich een aantal belangrijke perspectieven. Uw ministerie zal volgens mij weldra het belangrijkste zijn van onze samenleving. Ik wil een actueel voorbeeld geven. Als naam om van te rillen en die te maken heeft met het Duitse militarisme, wordt Krupp gevolgd door Preussag. Preussag heeft zijn laatste staalbedrijven verkocht en is nog uitsluitend actief in de toeristische branche. Het is nu een toeristisch bedrijf, dat de Club Méditerranée gaat opkopen.

We evolueren naar een idyllische samenleving, waarin u een belangrijke rol kunt spelen. Het is gevaarlijk om deze ludieke bezigheid die de mens heeft verworven, in een ministerie te willen persen. Een administratie kan veel te log zijn voor zo een dartel ding. Zo lees ik in uw cursus dat u de VDAB inschakelt. Ik vind dat dat niet hoort. Vlaanderen leidt zo twee demi-chefs de partij op, met alle respect voor die mensen. Waarom zou men dan niet een chef opleiden? Het culinaire moet beter worden overgelaten aan de tak zelf: vermenging moet worden vermeden.

Tijdens onze flamingantische jaren werd ons altijd gezegd dat er twee terreinen waren waar we moesten afblijven. Al wat met seks te maken heeft, moest in het Latijn gezegd worden. 'Coïtus interruptus' bijvoorbeeld wordt in het Nederlands iets afschuwelijk. Ook op culinair gebied moest men de Franse taal eerbiedigen. Een menu kon men niet in het Nederlands uitdrukken. We leren nu dat er heel mooie poëtische uitdrukkingen zijn in het Nederlands. Daarnaast worden steeds meer oude Vlaamse gerechten herontdekt. Misschien is dit een terrein waarop we elkaar vreedig kunnen ontmoeten: het ministerie kan de Vlaamse oude keuken promoten. Steeds meer mensen zijn geïnteresseerd in de oude culinaire gebruiken van een streek.

De statistieken wijzen uit dat de meeste mensen middelen genoeg hebben om naar het buitenland te gaan. Ze krijgen toeristische raad van minister Michel waar ze al dan niet moeten gaan. U bent bevoegd voor de bescherming van economisch zwakkere toeristen. Voor ik daarop inga, wil ik het echter nog even hebben over het culturele toerisme.

Ik weet uit uw pennenvruchten dat cultuur een heel belangrijk motief is in de ons omringende landen om naar Vlaanderen te komen. We weten dat mensen uit onze buurlanden – Frankrijk in mindere mate – vaak naar Vlaanderen komen voor culturele evenementen. Op het vlak van cultuur is de

bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse regering een echte salamipolitiek. Toerisme hoort zeker zowel bij cultuur als bij milieu.

Verschillende jaren heb ik zonder bijbedoelingen of enige partijdigheid gepleit voor het hernemen van een oud gebruik: de Wagner Festspiele. Bij de Ring van de Nibelungen die voor de oorlog in Antwerpen integraal werd uitgevoerd, werd gevochten voor tickets. In Bayreuth, waar dat festival jaarlijks wordt gehouden, moet men vijf jaren wachten om een ticket te kunnen bemachtigen. Daarna moet men opnieuw vijf jaar wachten. Nu is het nog erger. Nu moeten de firma's aandelen kopen van het Bayreuther Festspielhaus om nog tickets te krijgen. Mijnheer de minister, als u zoiets organiseert in december dan worden er duizenden hotelkamers geboekt. Dat is belangrijk voor de economie. Niets belet u uw collega ertoe aan te sporen dit eindelijk toe te staan. Hij staat trouwens open voor opera, want hij blijft een hele opvoering zitten. Hij is dan ook geoefend voor die van Wagner. Hij kan dan een hele week zitten.

Een ander punt dat belangrijk is op cultuureconomisch gebied is het houden van een wereldtentoonstelling over de Zuid-Nederlandse bijdrage tot de Europese cultuur. Of die nu in 2002 dan wel in 2005 wordt gehouden, speelt niet zo een grote rol. Men zou die kunnen houden in Brugge voor de Primitieven, in Gent voor de Hedendaagse Kunst – men kan daarvoor de heer Hoet en de School van Latem inschakelen -, in Antwerpen voor de Barok, in Brussel eventueel voor een Breugeltentoonstelling en voor wandtapijten in Mechelen. Met dat laatste tracht ik de vorige minister-president te paaien.

Dit idee staat volledig buiten de politiek. Ik kan u wel verzekeren dat dit honderden miljoenen opbrengt. Professor De Brabandere stelt dat de gemiddelde Vlaming na een theaterbezoek 3,5 pinten drinkt. Een wat simpeler lid van de commissie zei dat de Vlaming nog meer drinkt als hij niet naar het theater gaat.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mijnheer Verrijken, men wil een evenementenfonds creëren. In de zogezegd niet-gedetailleerde, algemene en zonder visie opgestelde beleidsnota geeft men een opsomming van topevenementen in Vlaanderen en Brussel tot 2002. In 2002 wordt Brugge culturele hoofdstad van Europa en is er een link met de regio Kortrijk-Roeselare-Tielt. Er wordt een tentoonstelling gehouden met als thema Vlaamse miniatuurkunsten

Loones

van de zestiende tot de achttiende eeuw in Leuven. Verder kan men ook de prenten van Vlaamse Primitieven bezoeken in Antwerpen. Er zijn nog andere internationale evenementen en tentoonstellingen die worden georganiseerd in het kader van Vlaanderen 2002. We moeten dus niet eens wachten tot 2005.

Hiermee wens ik ook in te gaan tegen de algemeen verspreide idee dat 2002 geen doelstelling meer zou zijn van deze regering. Ook in deze nota zien we dat er aandacht wordt besteed aan de evenementen in Vlaanderen.

De heer Miel Verrijken : Dat heeft niets te maken met de idee van een wereldtentoonstelling met Zuid-Nederlandse kunst. Met zo een organisatie blijven de mensen onvermijdelijk 4 à 5 dagen in Vlaanderen.

Op dit ogenblik wordt in Nederland een millenniumtentoonstelling voorbereid waarbij een overzicht wordt gegeven van de zeventiende eeuw in Nederland. Het gaat om de grootste tentoonstelling ooit op het gebied van de Nederlandse kunst. Vlaanderen zou dat ook kunnen doen. Mijnheer de minister, ik weet niet wat uw bevoegdheid daarin precies is. Al die zaken hangen samen. Door de salamipolitiek – in Vlaanderen kan men beter spreken van de beulingpolitiek, want alles heeft dezelfde kleur – ligt dat moeilijk. Er zijn echter raakpunten.

Er zijn ook sociale aspecten aan het toerisme. Voor mensen die in het land blijven of niet alle 3 tot 4 maanden naar het buitenland gaan, kunnen we nog veel doen. De provincie met de meeste toekomst op toeristisch gebied, is Limburg. Tot hiertoe is daar alles mislukt. Ik wens daar niet verder op in te gaan. Enkel het belastinggeld is men daar kwijtgespeeld.

Het volgende is niet echt uw bevoegdheid, maar belang wel uw publiek aan.

We horen dat men voor enkele mensen die in Limburg aan toerisme willen doen, weigert 50 hectaren dennenbossen op te offeren voor de oprichting van een groot, modern dierenpark. Ik kan u verzekeren dat de dierenparken van nu niet langer te vergelijken zijn met de dierentuinen van vroeger. Het is een volkomen nieuwe wereld die opengaat. Sommige dieren kunnen niet meer beschermd worden in de vrije natuur, wegens de industriële stroperij. Daarom vind ik het dom dat men die enkele bos-

sen niet wil omhakken in het eindeloze Limburg. Men ontnemt zo de kans aan onze kinderen, onze volwassenen en ook aan de Nederlanders en Duitsers om een dergelijk dierenpark in de buurt te bezoeken. En waarom zou men die bossen niet kappen? Ze zijn er toch maar aangeplant om mijnhout te winnen, en zijn zeker niet endemisch voor Limburg. Geen enkele ree kan, of wil, er zelfs maar in leven. Waarom wil men dat groots opgezet dierenpark niet, een initiatief van een privé-onderneming en vergelijkbaar met Hellabrunn bij München en Wipsneade bij Londen? Vindt men 50 hectaren te veel? Wel, een dierenpark zoals de twee die ik zojuist vermeld heb, zet men niet op 50 hectaren. Daar heeft men op zijn minst 100 hectaren voor nodig. Als we dan vaststellen dat via 'koninklijke' invloeden – een nogal lamentabele factor in de 21ste eeuw – extreme kloosterzusters tientallen hectaren kregen, valt het te betreuren dat men niet hetzelfde overheeft voor een dierenpark. Er zijn nog vierhonderd Siberische tijgers in leven. Voor die dieren zou men onder andere in Limburg toch een kweekcentrum kunnen bouwen. Die beesten staan immers dicht bij de Schepper dan die extreme kloosterorde. Daar moet u eens over nadenken.

Minister Dua staat in adoratie voor elke boom, maar we moeten daar toch redelijk in zijn. De dennenbomen waar het hier over gaat, zijn eigenlijk een symbool van de Vlaamse onderworpenheid. De Vlaming werd in de mijnen immers uitgebuit van de eerste tot de laatste dag, waardoor het zeker geen interessant cultuurgoed betreft dat we moeten bewaren.

Mijnheer de minister, een ander punt nu, waarbij u nogal militant optreedt, namelijk de zwakke groep van campingtoeristen. U wordt nu wel wat redelijker, omdat het seizoen begint, maar toch... U hebt iets tegen de campings in Vlaanderen. Er is maar 1/4 van de campings dat uw goedkeuring krijgt. Het gaat hier vaak om mensen die zich niet kunnen verdedigen en die geen middelen hebben om machtige federaties op te richten. Maar u moet bij dit alles niet uit het oog verliezen dat veel van die mensen ook een natuurlijke drang hebben naar het leven in openlucht. Het gaat dus niet noodzakelijk om een gebrek aan financiële middelen. Vergelijk het met wat er in de Bijbel staat over Adam en Eva. Het eerste wat ze deden na hun schepping, was tenten bouwen. Het openluchtlevens en de verbondenheid met de natuur zitten dan ook in de mensen ingebakken. Bedenk bovendien maar eens hoe de eerste migranten van de Verenigde Staten, die een nieuwe wereld hebben gebouwd, toch ook in tenten begonnen zijn. Ik begrijp uw houding dus

Verrijken

niet. Ik weet wel dat er richtlijnen en voorschriften zijn wat sanitair betreft : het sanitair moet blinken. Denk er echter wel aan dat de rijken in de 19de eeuw niet eens over een dergelijk sanitair beschikten. Wees dus in deze tijd een beetje tolerant ! Men zou met betrekking tot uw overigens charmante persoon een raadseltje kunnen maken. Wat verbindt een notaris met een tent ? Niet veel zou men zeggen, maar minister Landuyt zit ze allebei achterna. In uw vroegere carrière ging u verschrikkelijk hard tekeer tegen notarissen en nu tegen de tentbewoners. Ik vind dat u op dat punt veel toleranter moet zijn.

Een ander punt dat ik even wil aankaarten, is de Belgische Kalmthoutse heide, die ik zo noem om te behagen. Die heide is het beste reservaat dat we hebben in Vlaanderen en ze wordt ook almaar beter gerund. Bromfietsen zijn bijvoorbeeld niet meer toegelaten. De Nederlanders hebben de bloedlijn van de oerrunderen herontdekt. In de Veluwe kan men die runderen heel vredig zien grazen. Die oerrunderen behoren tot de Nederlanden. Men kan hun gebieden uitbreiden van het heidegebied in Tilburg tot de Kalmthoutse heide, waar ze kunnen leven, tot stichting van onze bevolking.

Ten slotte wil ik u vragen om even ferm op te treden tegen de uitpattingen van sommige kapitaalkrachtigen aan wat u de Belgische kust noemt, als tegen de campingbewoners. U wilt kampeerterrinen opdoeken. U zou evenveel energie kunnen steken in de afbraak van de glorieuze marmere gebouwen die onze kust bezoedelen. Die gebouwen zijn er door het Waals-Brussels grootkapitaal neergezet, en sommige ervan zijn onaanvaardbaar. Ze maken van onze Vlaamse kust inderdaad een Belgische kust. Men mag ze hebben, afgezien van enkele duinenreservaten. Dankzij uw strengheid kunnen campings op 24 uren verdwijnen. Dezelfde strengheid is nodig om die excessen aan te pakken.

Nemen we het voorbeeld van het toerisme op de stranden, dat tot uw bevoegdheid behoort. Er zijn Vlaams-vijandige burgemeesters die aan privéclubs concessies hebben verleend. In die clubs wordt enkel Frans en Engels gesproken. Men kan er in het Nederlands geen pint bestellen. Men is er extreem vijandig tegenover de Vlaming, tegenover de volksmens, tegenover vader, moeder en de kinderen. Die worden op de beste plaatsen van de Vlaamse kust niet gedoogd ! We zullen nagaan of deze sociaalvoelende minister daaraan iets wilt doen.

De heer Didier Ramoudt : Wilt dat zeggen dat u ook tegen de Engelsen bent ?

De heer Miel Verrijken : U bent van die streek ; u kent de truc toch ? Ze spreken Frans en mengen er een beetje Engels onder om een kosmopolitisch imago op te bouwen. Maar het enige dat men er niet mag spreken, is het Nederlands.

De heer Didier Ramoudt : Ik heb nog nooit het genoegen gehad u in zwembroek op het strand tegen te komen.

De heer Miel Verrijken : Ik informeer me, en dat is mijn politieke plicht. Ik doe dat trouwens niet enkel aan de kust, maar ook in andere, zelfs verboden landen. Maar dat is hier nu niet ter zake. Als u me in zwembroek wilt ontmoeten, dan moet u me dat maar vragen. Ik sta te uwer beschikking.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Alle gekheid op een stokje : ik moet hier toch enkele zaken rechtzetten. Men mag niet alles op een hoopje gooien. De Vlaamse regering heeft er duidelijk voor gekozen om het wonen op campings als een sociaal probleem te bekijken. Samen met de ministers van Huisvesting en Welzijn wordt daaraan gewerkt ; het probleem van de ruimtelijke ordening is een andere zaak. Op dit ogenblik onderzoeken we in sneltempo wat we aan dit probleem kunnen doen. Campings impliceren toeristische activiteiten, en dat moet op volwaardige wijze gebeuren. In 1993 koos het parlement voor goede, propere campings, en dat blijft zo tot vandaag.

Het huisvestingsprobleem moet daarvan worden losgekoppeld. De Vlaamse regering is daar niet blind voor; we werken daaraan. Het huisvestingsprobleem en het sociale probleem zijn veel ruimer dan het campingprobleem. Op campings wonen bijvoorbeeld gepensioneerde ambtenaren die over voldoende koopkracht beschikken. Maar zij kiezen voor een woonst op de camping, wat toch niet echt de bedoeling kan zijn. We moeten dus de echte sociale gevallen van de andere onderscheiden. Zo denk ik dat er op dat vlak meer problemen zijn in de Kempen dan aan de kust. Aan de kust ontstaan sociale problemen, omdat mensen er na het toeristisch seizoen blijven, maar dikwijls wonen zij niet in campings.

Voor allerlei constructies die aan de oostkust werden opgetrokken, bestaat een bevoegdheidsprobleem. Dit strand werd niet ingekleurd als behorend tot een bepaald gebied. De burgemeester,

Landuyt

samen met het college, is van oordeel dat hij daar de plak kan zwaaien.

Ik ben, samen met de bevoegde collega's, bereid om te onderzoeken welke bouwsels er eigenlijk niet mogen staan. Men moet er natuurlijk voor oppassen paleizen niet als Waalse symbolen te aanzien en tentjes als Vlaamse. Een tent verwijst eerder naar de oorspronkelijke inwoners van Amerika dan naar de echte Vlaming. De Vlaming heeft nog altijd een baksteen in de maag en woont veel liever in een huis.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Ik wens even terug te komen op de infrastructuur op de stranden. Een strand is in principe natuurgebied en heeft tegelijkertijd een recreatieve functie. In het verleden werd met deze functie tamelijk ongeordend omgesprongen. Op dit ogenblik loopt, op vraag van de kustburgemeesters en onder impuls van de administratie Waterwegen en Zeewezen, de AWZ, een project waarbij een duidelijke visie wordt nagestreefd omtrent de mogelijkheden op stranden. Het ontwerp bestaat en wordt nu volop besproken in de gemeentebesturen. Er komt ordening en men evolueert naar een goed compromis tussen de verschillende functies van een strand.

Het tweede punt betreft de uitbating. Het gemeentebestuur kan niet bepalen wie strandbezoeker is noch welke taal deze bezoeker gebruikt. Bijvoorbeeld bepaalde zeilcentra tonen een zeer francofiële attitude, meer bepaald in Sint-Idesbald en Knokke. Daartegenover stel ik dat de Vlaming de fierheid moet hebben om op een ordelijke manier lid te worden van zulke organisaties en er zijn eigen taal te spreken. Dan is het probleem vanzelf opgelost. Het probleem ligt dus bij de bezoeker van de centra zelf die de nodige fierheid moet opbrengen om zijn eigen taal te spreken. Ik ken de situatie in beide surfclubs en deel de ergernis. Maar ik betwijfel of het juist is de beschuldigende vinger uit te steken naar de gemeentebesturen.

De heer Miel Verrijken : Ik sta gelukkig aan de goede kant en moet zeggen dat u ongelijk hebt. Het strand is een publiek domein bij uitstek. Er kunnen concessies op worden verleend. Artikel 2 van de wet op het gebruik van de talen in administratieve aangelegenheden zegt dat concessies de verplichtingen van de administraties volgen. Dit betekent dat wanneer bijvoorbeeld Knokke een concessie verleent aan surfclubs inclusief allerlei

drank-en eetgelegenheden, deze de taalwetten dient te eerbiedigen en in dit geval uitsluitend het Nederlands mag gebruiken. Men kan eventueel vier talen gebruiken, maar wat nu gebeurt is een overtreding van de taalwet. Ik neem aan dat u dit niet weet, al vermoed ik dat daarover in de Volksunie lessen worden gegeven. Deze wetgeving dateert van 1932. Het wordt tijd dat ze aan de stranden wordt toegepast en dat niet langer wordt gedoogd dat organismen zich ten aanzien van Vlamingen vijandig opstellen en daarin worden gesteund door een burgemeester die het Vlaams geen warm hart toedraagt.

De heer Jan Loones : De VU heeft zich zeker wel met de taalwetgeving beziggehouden. De kust is wat dit betreft precies één van de moeilijke zones.

De taalwetgeving is van toepassing op bestuurlijke zaken en gerechtszaken. Tot nog toe kunnen wij het taalgebruik van de privé-sector en de commerciële exploitanten niet dwingend regelen. *(Opmerkingen van de heer Miel Verrijken)*

We kunnen wel het gebruik van het Nederlands opleggen in onze administratieve contracten, wat ook gebeurt in de praktijk. *(Opmerkingen van de heer Miel Verrijken)*

Wij hebben geen zeggenschap over de manier waarop een barexploitant zijn cliënten behandelt op een concessie van een openbaar bestuur.

De heer Miel Verrijken : U moet artikel twee eens herlezen.

De heer Jan Loones : Wij hebben daar geen zeggenschap over. Sommige mensen betreuren dit, anderen wijzen op de noodzaak van een taalgastvrije benadering van commerciële concessies.

De heer Miel Verrijken : Ik zou nog een ander voorbeeld willen aanhalen, namelijk dat van de depannagediensten. Het is de taak van een stadsbestuur om voor de depannage van hinderlijke voertuigen op de openbare weg te zorgen. Een concessionaris heeft in Antwerpen rekeningen uitgeschreven in de Franse taal. Die rekeningen zijn vernietigd en men heeft de concessionaris met het afnemen van zijn concessie bedreigd. Het takelen van voertuigen is en blijft een concessie van het publiek domein.

Het strand is per definitie publiek domein. Indien men hier een concessie uitbaat, moet men de dwingende bepalingen van artikel twee van de taalwetgeving naleven. Dit is eigenlijk goed nieuws, mijn-

Verrijken

heer Loones. Indien u dit aanklaagt, zult u gelijk krijgen en zult u die zaak winnen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Ik hoop dat men de toeristen niet wil verplichten om Nederlands te praten voor ze hier van Vlaanderen mogen genieten. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes (*Op de tribune*) : De beleidsnota van minister Landuyt is een ernstig werkstuk geworden. De minister heeft de lat zeer hoog gelegd en heeft op een schalkse, bijna Brugse wijze iedereen uitgedaagd.

Na aandachtige lectuur van de nota kan men zich enkel afvragen, waar en wanneer en over welk aspect de minister symbolisch op zijn bek zal gaan. De minister gaat immers niets uit de weg. Hij eigent zich veel toe en plaatst zijn bevoegdheden centraal. Zijn uitgangspunt is dat toerisme veel inhoudt, namelijk recreatie, cultuur, commercie en het reizen in binnen- en buitenland. Toerisme is geen traditionele industrie maar zeker economie. Toerisme is ook een arbeidsintensieve sector. Het is een netwerk van kleine en middelgrote ondernemingen. Het is van regionaal en van lokaal belang. Toerisme is met andere woorden meer dan louter economie. Toerisme is alles, het is de link met alle beleidssectoren.

Ik wil hier ook de medewerkers en medewerkster van de minister feliciteren voor hun inbreng. De SP wil dit beleid samen met hen maximaal steunen. Hoewel onze inzet volledig zal zijn, willen we tegelijkertijd onze kritische bedenkingen blijven onderbouwen.

We zijn voor het avontuur, maar dan wel binnen de marges van overleg tussen parlement en minister. We zijn voor het avontuur, maar we willen wel een veilige landingsplaats. We zijn voor het avontuur, maar we willen wel een goed vertrekpunt en een juist aankomstuur garanderen. We willen het strategische programma met de zeven kabouters, namelijk opleiding, kwaliteitszorg, ruimte voor toerisme en voor recreatie, sociaal toerisme, toeristische recreatieve projectontwikkeling, cultuur en ecologie ten volle steunen.

Ik zal me vandaag dan ook tot enkele hints en opmerkingen beperken en het kader schetsen waarin we als SP-fractie het nieuwe toerisme willen benaderen. Het is alvast positief dat de minister een allesomvattende beleidsnota voorlegt. Dit geeft de beleidsnota het prestige dat hij niets uit de weg gaat.

Positief is eveneens dat er een duidelijke plaats wordt gecreëerd voor de provincies. Het intermediaire niveau wordt aangeduid als geldige gesprekspartner. Dat is opmerkelijk : niet elke beleidsnota gaat die verbintenis aan ten opzichte van de provincies. Misschien is dit een gelegenheid om de rol en de toekomst van de provincies duidelijk te definiëren. Zal men in 2010 nog spreken over provincies, en zo ja, met welke bevoegdheden ?

Positief is ook de bereidheid om de opsplitsing van Toerisme Vlaanderen niet te laten plaatsvinden. Ik wil de CVP hierover iets verduidelijken. In 1995 was er in dit parlement nauwelijks sprake van toerisme. Met enkele parlementsleden hebben we de toenmalige minister-president voortdurend bestookt over dit onderwerp : mevrouw Merckx, de heren Ramoudt, Stassen en Jean-Marie Bogaert. Wij hebben toerisme bespreekbaar gemaakt, en de minister-president toonde zich luisterbereid. Het werk dat in het verleden werd gedaan, was en is dan ook niet steeds fout. De klok terugdraaien, heeft geen zin en is tijdverlies. En voor de CVP wil ik omgekeerd melden dat alles wat de nieuwe meerderheid zal voorstellen, ook niet altijd verkeerd kan zijn.

De SP is bereid om een wijziging van het huidige decreet te steunen om te komen tot een enkel aanspreekpunt voor Toerisme Vlaanderen en de uitbreiding van de activiteiten naar meer dan enkel promotie. Is dit een toegeving ? Misschien wel, maar ik heb er geen enkel probleem mee om toe te geven dat deze wijzigingen het toerisme misschien beter dienen. Ik wil de CVP dan ook vragen samen met ons deze stap te zetten. 'Samen uit, samen thuis' is hier een goed principe.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik apprecieer de woorden van de heer Maes. Onze fractie zal, zoals in het verleden, op een open wijze deelnemen aan de discussie. Maar het lijkt me essentieel dat er, ongeacht de keuze van het instrument of aanspreekpunt, een antwoord wordt gegeven op de aanbevelingen die voortvloeien uit de doorlichting van 1996. Ik stel vast dat deze aanbevelingen gedeeltelijk zijn overgenomen in de beleidsnota.

Merckx-Van Goey

Welke stap er in de toekomst ook zal worden gezet, men moet heel duidelijk een antwoord geven op de opmerkingen van de audit. Dan zijn we ook bereid mee te doen aan dat debat. Anders is dit een stap achteruit, en wijzigt men om te wijzigen of omdat men aan een bepaalde zijde een en ander wil terugnemen.

De heer Jacky Maes : Men moet rekening houden met de audit, maar ook met de Federatie van de Toeristische Industrie. Alle politieke fracties hebben een aantal punten van de FTI ondersteund. Een van de vragen was duidelijk dat het decreet zoals dat is goedgekeurd, zou worden herbekeken.

Ten eerste zou moeten worden gegarandeerd dat er één aanspreekpunt is. Daar u daar nauw bij betrokken was, weet u welke moeite we hebben gedaan om het oorspronkelijke ontwerp van decreet te wijzigen. Er kwamen heel wat vergaderingen aan te pas. Op een bepaald ogenblik moest de toenmalige minister-president, de heer Van den Brande, zijn kabinetschef er zelfs op wijzen dat de stem van de parlementsleden beter moest worden gehoord.

Ten tweede heeft de FTI duidelijk gevraagd dat het over meer zou gaan dan alleen promotie. Men moet dus ook gehoor geven aan de sector. Het is nu aan de minister om die beide elementen te combineren, zodat we voor eens en altijd een decreet inzake Toerisme Vlaanderen krijgen, waarin het beleids- en het personeelskader heel belangrijk is.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Uiteraard houden we rekening met de gemaakte analyses. Momenteel wordt er op de volgende manier gewerkt. Er is een permanent overleg tussen het kabinet en Toerisme Vlaanderen. Er werken 135 mensen bij Toerisme Vlaanderen. Zij zijn gewoon om, los van politieke richtlijnen, hun werk zo goed mogelijk te doen. Wij proberen het rendement van die mensen nu te maximaliseren.

In de beleidsnota hebben we het in enkele passages over de kleine VOI. Daarin stellen we duidelijk dat er een groeibeweging moet zijn. De voorbije jaren is het budget inderdaad ook gegroeid, maar het is nog steeds een zeer klein budget. Het gaat natuurlijk ook om een zeer kleine VOI, die echter wel een zeer grote taak heeft. Ik hoop om jaar na jaar de nodige argumenten en bewijzen te kunnen voorleggen dat we ook voor de rest van de Vlaam-

se economie hetzelfde enthousiasme aan de dag leggen als de VOI Toerisme Vlaanderen.

Voor het overige probeer ik zo veel mogelijk rust te brengen bij die overbelaste mensen. Ik heb er dan ook lang over getwijfeld om het kersverse decreet al dan niet te wijzigen op het punt van de afsplitsing van de administratie. Er was daarbij trouwens ook geen sprake van een concept, bijvoorbeeld dat de administratie beleidsvoorbereidend werk moet doen en controle moet uitoefenen ten opzichte van een beheersovereenkomst met de VOI. Dat stond dus haaks op de logica die door de vorige regering werd gevolgd, en die nu nog eens is beklemtoond door deze regering. Met dat deel van het decreet was dus echt wel iets eigenaardigs aan de hand.

Ik heb de Vlaamse Raad voor Toerisme en alle betrokkenen bij de toeristische sector gevraagd wie voorstander was van een afsplitsing. Ik heb geen voorstander gevonden. Tot mijn grote verwondering was het zelfs zo dat er een tegenspraak was tussen een geschreven advies van de Vlaamse Raad voor Toerisme en de effectieve mening van alle leden van die raad. Er blijkt nu dus echt wel een duidelijke consensus te bestaan om de afsplitsing zoals die in het decreet is opgenomen, niet door te voeren. Ik zal er alles aan doen om dit te bepleiten binnen de regering. Het decreet moet op dat punt worden gewijzigd. Hopelijk zal er daarover ook in het parlement overeenstemming worden bereikt.

Ik vraag begrip voor het feit dat men Toerisme-Vlaanderen eigenlijk veel sterker moet kunnen uitbouwen. Men kan natuurlijk niet alles tegelijk uitbouwen, maar we zullen wel jaar na jaar proberen te bewijzen dat het toerismebeleid zeer belangrijk is voor Vlaanderen en voor de Vlaamse economie. Daaruit hoop ik argumenten te putten om zowel het budget als het personeelsbestand uit te kunnen breiden.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de minister, kunt u zeggen wanneer dit ontwerp klaar zal zijn ? In de nota staat dat u een parlementair initiatief afwacht. Blijkbaar komt dit initiatief er niet. Zult u dan een ontwerp van decreet indienen ? Wanneer mogen we dat dan verwachten ?

Minister Renaat Landuyt : Als kersvers uitvoerder van een kersvers decreet had ik toch enige reserves om zomaar onmiddellijk te beginnen met het wijzigen van dat decreet. Dat leek me immers een nogal abstracte zaak. Samen met mijn kabinetsleden heb

Landuyt

ik de voorbije maanden concreet samengewerkt met Toerisme Vlaanderen. Het is de bedoeling de energie van die mensen goed te kanaliseren en hun knowhow goed te laten renderen.

Ik had gehoopt dat men ondertussen in het parlement op een open manier tot een consensus zou kunnen komen over de tekst. Ik stel echter vast dat dit niet zo vlot verloopt. Daarom zal ik nu zelf een initiatief nemen tot ontwerp van decreetswijziging.

Mijn hoofdzaak nu is de praktijk. Binnen mijn wettelijke mogelijkheden probeer ik Toerisme Vlaanderen te herstructureren. Ik hoop de aanwezige dynamiek nog te versterken. We gaan een paar bijkomende leidende figuren aanstellen om ook administratief orde op zaken te kunnen stellen. Bepaalde passages in de nota zijn vrij streng voor de dienst. We steunen gedeeltelijk op deze audit. Dat is nu eenmaal de realiteit. Anderzijds wil ik niet de bron van frustratie zijn voor mensen die jarenlang knowhow hebben opgebouwd en die steeds en zonder richtlijnen geprobeerd hebben er het beste van te maken. Dat is niet mijn bedoeling.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De VOI Toerisme Vlaanderen maakte deel uit van die overheveling en van de totstandkoming van de Vlaamse Raad voor Toerisme. Wat zijn daar de voorstellen ? Zullen daar wijzigingen plaatsvinden ? Zullen die dan op enige wijze ondersteund en verankerd worden ? Ik meen te weten dat de twee medewerkers als aanhangsel bij de administratie Economie zitten. Ik veronderstel dat dat toch ook wel enige bijkomende steun verdient.

Minister Renaat Landuyt : Ik ga geen oordeel vellen over de manier waarop de vorige minister het opstarten van de Vlaamse Raad voor Toerisme heeft georganiseerd. Verleid mij er niet toe om daar een opmerking over te maken. Ik heb die mensen gezegd dat we ze serieus nemen. Ik wil ten volle deze Vlaamse Raad laten functioneren als adviesraad. In de toekomst – al moet het parlement daar wellicht nog over debatteren – zal wel de vraag worden gesteld hoe een en ander kan worden ingepast in wat de regering een paar weken geleden in Leuven beslist heeft. Dat betrof eigenlijk een structuurhervorming voor al onze administraties en voor alle VOI's. Ook dat verhaal zal gedeeltelijk moeten worden toegepast op Toerisme Vlaanderen.

Daarom wil ik nu zo weinig mogelijk door middel van een decreet veranderen. Ik wil enkel rust brengen op het terrein, en ervoor zorgen dat de Vlaamse Raad en Toerisme Vlaanderen volwaardig kunnen werken. Zelfs wat betreft Toerisme Vlaanderen heb ik zo weinig mogelijk gewijzigd aan de raad van bestuur. Ik heb dat gedaan om het vertrouwen te behouden in bijvoorbeeld de voorzitter die destijds werd aangesteld. Ik heb ervoor gezorgd, zo neutraal mogelijk en in afspraak met de regering, dat de bestaande raad verder kon functioneren. Eigenlijk verwachten we nu van deze mensen dat zij een beleidsplan voorleggen inzake promotie. Daarom expliciteert de beleidsnota niet zoveel inzake promotie. Dat is immers de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van Toerisme Vlaanderen die daaromtrent een planning moet voorleggen.

Ik probeer dus zo weinig mogelijk te wijzigen aan de structuren en samenstellingen. Ik wil enkel een nutteloze discussie vermijden over de vraag of de administratie al dan niet moet worden herordend. Ik heb zelfs mensen moeten mobiliseren om het campingdecreet in sneltempo uit te voeren. Om dat te kunnen waarmaken moesten we nog intern, tussen die 135 mensen, extra verschuivingen doorvoeren. U kunt zich niet voorstellen hoe klein die administratie is ten opzichte van de taken die hier door het parlement bepaald werden.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Ik ga verder met mijn opsomming van enkele positieve zaken. Positief is eveneens de intentie om het betoelagingskader te actualiseren. De expansiesteun heeft een grote rol gespeeld in de hotelsector en wordt nu afgebouwd. Dat betekent echter niet dat er in de toekomst geen expansiesteun meer nodig zou zijn op toeristisch vlak.

Positief is ook dat niet-landbouwers verblijfsaccommodaties in vrijkomende hoevegebouwen zouden kunnen uitbouwen. Dit idee is nieuw, is niet van gevaren gespeend, en is in strijd met het decreet op het hoefetoerisme. Er kan een interessante discussie op gang worden gebracht, waarin kan worden gezocht naar een evenwicht tussen landbouw, natuur en commerciële belangen.

Mijnheer de minister, ik geef u nog enkele bedenkingen mee, ingegeven door een raadpleging van tal van actoren in het veld. Misschien is de opmerking van de provincies terecht, dat de krachtlijnen van de convenants, die door Toerisme Vlaanderen moeten worden afgesloten met de provincies en de gemeenten, beter moeten worden uitgezet. Mis-

Maes

schien is niet duidelijk genoeg geformuleerd dat de provincies meer dan alleen de coördinatie moeten verzorgen. Misschien moet u hun vraag om te stimuleren, mobiliseren, oriënteren en dynamiseren, beantwoorden door het scheppen van duidelijkheid.

Over vorming en opleiding wil ik kort zijn, maar niet omdat het niet belangrijk is, integendeel. Begeleiding, opleiding en kwaliteitsbewaking zijn inherent verbonden met toerisme, en zijn een absolute prioriteit voor deze sector. Daarom heeft onze fractie de heer Van Nieuwkerke aangewezen als lid van de commissie voor Onderwijs, om de materie van zeer dichtbij te volgen en initiatieven te nemen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de samenwerking tussen onderwijs en toerisme verloopt op dit moment allesbehalve vlot. Dat zorgt voor problemen voor het onderwijs. Ook het vorige kabinet heeft geprobeerd om een convenant af te sluiten met de sector, maar die heeft daar niet aan meegewerkt.

Op dit ogenblik zorgt dat voor een probleem, omdat de curricula in het secundair en hoger onderwijs soms overlappend zijn, en soms niet aanvullend. Dat komt omdat de toeristische sector er niet toe komt een transparante beroepenstructuur voor te stellen en beroepsprofielen uit te schrijven. Ik heb vernomen dat de besprekingen hierover in de SERV heel traag en moeilijk verlopen. Er zijn bijvoorbeeld ook overlappingsen. Er worden ook certificaten gevraagd aan mensen die een toerismeopleiding hebben gevolgd. Dat is een absurde toestand.

De regering heeft de belangrijke taak de toeristische sector aan te sporen hier eindelijk werk van te maken. Als de beroepenstructuur en beroepsprofielen zijn opgesteld, kan het onderwijs het opleidingsaanbod daarop afstemmen en curricula en leerplannen opstellen. Via opleiding en onderwijs vloeien de vruchten van deze inspanning ook naar de sector terug. Ook het sociaal statuut van de werknemers zou erdoor kunnen verbeteren en duidelijker worden. Een beroepenstructuur maakt duidelijke afspraken mogelijk over bijvoorbeeld lonen. Ik stel dus voor dat de minister de sector dringend aanzet tot het opstellen van de beroepenstructuur en beroepsprofielen.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Dit wordt in de nota aangegeven. Ik heb de voorzitter van de SERV gevraagd een sectorcomité voor toerisme op te richten. Vlaanderen kent een actief toerisme, maar is ook het enige land dat nooit een politiek heeft gevoerd voor de toeristische sector. Eén van de eerste stappen die we moeten zetten, is de mensen bijeenbrengen. Ze zijn verwonderd dat ze nu contact hebben met een minister : we vertrekken dus op vele vlakken van nul.

We hebben een sterk product en hebben altijd op automatische piloot gerendeerd, maar we weten niet eens hoe sterk de sector effectief is. Uit een optelling van de cijfers over bepaalde regio's kunnen we afleiden dat deze sector verantwoordelijk is voor 6 percent van de tewerkstelling in Vlaanderen. Maar zelfs dat is niet eens duidelijk.

Vlaanderen kan het zich niet langer veroorloven geen economisch beleid te voeren inzake toerisme. Tot op heden werd dit beleid enkel op het provinciaal niveau gevoerd en was van een structureel en coherent Vlaams beleid geen sprake.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Sta me toe een frappant voorbeeld te geven over vorming en opleiding. Het slaat op het voortdurend leren in de horecasector, waarbij zes maanden seizoenarbeid steevast wordt afgewisseld met zes maanden stempelen. Waarom geen initiatief nemen om de zes maanden stempelen te gebruiken voor een kwaliteitsverbetering voor de betrokkene ?

Vorming en onderwijs betekent ook dat wij de minister willen aanporren tot het vrijwilligerswerk. Als we vrijwilligerswerk aanhalen en we combineren dat met het decreet op de reisbureaus, wil dit niet zeggen dat wij opteren voor een conflictsituatie, maar voor een verduidelijking. Wij vragen hierbij om oog te hebben voor een ruimer maatschappelijk draagvlak. Dit geldt eveneens voor de gidsenopleiding.

Over drie aspecten willen we zeer duidelijk zijn. Voor de SP is jeugdtoerisme in de eerste plaats toerisme en geen onderdeel van de welzijnssector. In de vorige legislatuur verschilde de meerderheid hierover duidelijk van mening. Voor de huidige meerderheid mag hierover geen twijfel meer bestaan.

Maes

Over de vakantiecheque werd al veel gezegd en geschreven, misschien te veel op de verkeerde momenten en de verkeerde plaatsen. De minister is misschien te uitbundig en te naïef geweest. Ik gun hem echter deze frivoliteit, omdat zijn uitgangspositie juist en sociaal verruimend is, en past in het imago van een actieve welvaartsstaat. Misschien is het aangewezen om in de toekomst het woord 'vakantiecheque' te vervangen door een minder beladen aanduiding, die evengoed zal aanduiden wat de minister ermee bedoelt. Voor ons is de vakantiecheque ook geen blanco cheque, maar de uitgangspositie van de minister is wel de juiste.

Sociaal toerisme is voor de SP belangrijk. De roots van het sociaal toerisme liggen bij het betaald vakantiegeld, maar vandaag zijn we niet blind voor de vaststelling dat het sociaal toerisme van het jaar 2000 niet meer kan worden vergeleken met dat van de jaren zestig. Voor ons blijft sociaal toerisme echter onverbreekbaar verbonden met het scheppen van kansen voor anderen. Daarbij opteren we voor een subsidiëring van de gebruiker, en niet voor een subsidiëring van bakstenen.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Uw laatste zin vormt de essentie van het korte publieke debat dat over de sociale vakantiecheque werd gevoerd. In de beleidsnota kunt u lezen dat studies moeten worden uitgevoerd over de technieken om de gebruikers – en dit zijn in dit geval meestal nieuwe gebruikers – beter te benaderen in het kader van het sociaal toerisme.

Ik verwijs in dit verband ook naar de internationale studiedag in Straatsburg, die de sociale vakantiecheque als centraal thema heeft. Ik heb hier het woord naïviteit horen vallen, maar moet er wel op wijzen dat die term niet mijn uitvinding is. Bovendien heeft die term in Frankrijk een totaal andere betekenis dan bijvoorbeeld in Zwitserland.

Er bestaan dus tal van technieken, die thans met elkaar worden vergeleken met als doelstelling het zoeken naar middelen om de drempel van en naar het toerisme te verlagen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door financiële voorzieningen, zodat meer mensen van een welverdiende vakantie kunnen genieten.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : In de beleidsnota wordt in zake de sociale vakantiecheque verwezen naar verder onderzoek. Wij zijn niet gekant tegen de invoering van een soort vergoeding voor gebruikers. Eigenlijk bestaat zoiets reeds binnen ons socialezekerheidsstelsel, namelijk onder de vorm van vakantiegeld. Als de sociale vakantiecheque kan leiden tot een defederalisering van een onderdeel van de sociale zekerheid, dan kunnen we dat enkel bijtreden.

Wel wensen we de opmerking te formuleren dat die uitkering niet kan en mag gebeuren met de huidige middelen van het budget voor toerisme. Wordt die uitkering daar toch uit geput, dan zal die ofwel onbeduidend zijn, ofwel leiden tot een scheeftekening van de besteding van de middelen.

Als de uitgave en de besteding van de vakantiecheque onder het beleid van de Vlaamse minister voor Toerisme vallen, is het trouwens evident dat de cheque ook in Vlaanderen wordt gebruikt. We kunnen onmogelijk vakantiecheques uitreiken die in het buitenland worden besteed.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer Loones, ik wil duidelijk maken dat ik het toeristisch beleid niet gebruik om een verborgen agenda uit te voeren. Ik gebruik het niet om de sociale zekerheid te federaliseren. Ik probeer een zuiver toeristisch beleid te voeren. Ik meende dat de pleitbezorgers – ook die uit uw partij – van de functie van een minister bevoegd voor Toerisme, dezelfde bedoeling hadden. De uitvoerende macht moet immers tijd kunnen vrijmaken voor het toeristisch beleid. Toerisme mag geen vehikel zijn dat de discussie in de Costa vooruit helpt. Het toeristisch beleid omvat de toeristische industrie, cultuur en de vrijetijdsbesteding.

Voor mijn beleid beschik ik over een bescheiden budget voor sociaal toerisme. Ik vraag me af of ik gebouwen moet blijven subsidiëren van organisaties die goede dingen doen voor hun leden. Beantwoordt deze subsidie nog aan de definitie van sociaal toerisme ? De bedoeling is het toerisme uit te breiden naar bevolkingscategorieën die anders niet van het toeristisch aanbod zouden genieten. Kan ik het beschikbare budget niet beter op een andere manier benutten ?

Ik zoek naar een manier waardoor de concurrentie kan blijven spelen op het vlak van het reguliere toerisme, maar waarbij elk toeristisch aanbod ook werkt aan het ideaal van sociaal toerisme. Die verandering kan natuurlijk niet van vandaag op morgen worden ingevoerd. Dat vereist een beetje stu-

Landuyt

diewerk. Mijn "adjunct-kabinetschef" is vandaag in Straatsburg. Hij zal er de nodige lessen trekken.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, sinds zes jaar herhaal ik elk jaar opnieuw dat het nodig is om ons te bezinnen over het sociaal toerisme. De benaming 'sociale vakantiecheque' heb ik bewust vermeden. Misschien ware het beter te spreken over vrijetijdsparticipatie. Het is mijn bedoeling om het debat over het sociaal toerisme aan te wakkeren. De heer Maes heeft gelijk : de huidige toepassing is achterhaald. Toch is het nodig om de drempel te verlagen voor degenen die verstoten blijven van deelname aan een vakantie. De voorstellen werden wellicht op een ietwat ongelukkige wijze aan de man gebracht. Dat houdt echter niet in dat het idee onmiddellijk moet worden begraven. Ik herhaal dat we best op zoek gaan naar een nieuwe naam en naar een goede invulling van het product.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer Ramoudt, we hebben terzake al wat ervaring opgedaan. Ik denk aan de tentoonstelling over Van Dyck in Antwerpen. Dat was een heel goed toeristisch product met een grote uitstraling. Aan een bepaalde bevolkingscategorie werd een korting van 20 percent gegeven omdat ze aan een aantal voorwaarden voldeed. Die mensen – die anders nooit een tentoonstelling bezoeken – liepen natuurlijk niet met een stempel op hun hoofd rond. Niemand merkte wat van de korting. Ik vind het daarom misplaatst om te lachen met initiatieven om mensen die anders van deelname worden uitgesloten, te helpen.

De heer Didier Ramoudt : We vinden hier niet het warm water uit. Dit bestaat al in Italië, waar het goed werkt. Misschien kan de minister daar eens zijn licht gaan opsteken ?

De heer Jacky Maes : Als we pleiten voor de subsidiëring van gebruikers in plaats van bakstenen, pleiten we voor de subsidiëring van specifieke doelgroepen. De aanpassing van accommodatie kan gebeuren in functie van toegankelijkheid. Ik geloof dat alle fracties het erover eens zijn om dat via een decreet te regelen.

Ik wil de minister waarschuwen voor de valkuil van doelstelling 2. Men kan heel wat verwezenlijken met 1 miljard frank, op voorwaarde dat men vrij kan beschikken over dat bedrag. U creëert verwachtingen zonder effectief over dat bedrag te beschikken. Het is goed bedoeld, maar de randvoorwaarden van doelstelling 2 zijn te strikt en afhan-

kelijk van een partnership. Wishful thinking is een stap in de goede richting, maar in de realiteit willen verschillende excellenties 1 miljard frank spenderen op een goede manier.

In uw strijd tegen de illegale campings en de zonevreemde tweede verblijven mag u zeker op mij rekenen. De tegenstanders van deze visie hebben echter gelijk als ze wijzen op de illegale campings van Landsverdediging in de duinen. Goede voorbeelden strekken tot navolging. U zou er goed aan doen de federale overheid te confronteren met haar verkeerde houding.

Om af te ronden vraag ik uw hulp. U pleit voor nieuwe vormen van toerisme. Nieuw toerisme hangt af van centen, van mensen, van ideeën. Eén nieuwe vorm van toerisme wordt echter geweerd door de strafwet : het naakttoerisme. Volgens de Federatie van Naturisten moeten 5.000 naturisten uitwijken naar Nederland en Frankrijk om hun hobby uit te oefenen. De strafwet verhindert deze vorm van toerisme in België. Misschien is het nodig om de federale excellenties aan te porren om uit de kleren te gaan. Als de strafwet wordt gewijzigd, kan dit toerisme ook plaatsvinden in Vlaanderen, wat nog niet wil zeggen dat dit moet gebeuren aan onze kust.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Ik heb alle burgemeesters en schepencolleges aan de kust bezocht om hen uit te leggen dat de doelstelling-2-subsidies gebonden zijn aan bepaalde voorwaarden. Bij ieder gesprek was er wel een pleitbezorger voor een naaktstrand aanwezig. De federale wet moet mijns inziens niet worden gewijzigd. Als een schepencollege eenparig beslist tot de installatie van een naaktstrand, moeten er enkel afspraken worden gemaakt met de plaatselijke procureur. Deze moet beseffen dat de wet op de openbare zedenschennis niet wordt overtreden omdat zoiets georganiseerd verloopt. Ik raad het schepencollege van Bredene aan de consensus te formaliseren en naar de procureur van Brugge te stappen. Men kan op zeer vlotte manier zijn droom realiseren.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mijnheer de minister, mijnheer Maes, ieder diertje moet zijn pleziertje hebben, maar waarom altijd aan de kust ? Ons strand is al druk bezet. Toerisme strekt zich toch uit over heel Vlaanderen ? We hebben toch nog plaatsen met de combinatie van zand en water ? Waarom focussen we ons niet op de Kalmthoutse heide van

Loones

de heer Verrijken of op een ander groen oord in Limburg ? Ik zie niet in waarom men het altijd moet hebben over onze unieke kuststrook.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik heb het woord gevraagd toen de minister verduidelijking trachtte te geven over hoe het nu verder moet met het sociaal toerisme. Mijn vraag is hoe de verdere procedure zal verlopen. U moet toch toegeven dat u in de beleidsnota zelf geen keuze maakt. Het debat is nog open tot u over alle gegevens beschikt. Ik blijf vragen om de documenten en de verslagen van de werkgroep die hiervoor werd opgericht. Kan het parlement de stand van zaken krijgen van de bespreking en de verdere timing voor het herpositioneren van het sociaal toerisme ? Hierover kan men immers niet zomaar improviseren. Het gaat niet steeds om een keuze tussen dingen, maar soms ook voor verschillende zaken.

Minister Renaat Landuyt : Er werd wel een keuze gemaakt in de nota. We moeten een systeem vinden om de gebruiker en niet langer de organisaties te steunen. Voor de rest treed ik u bij. We mogen niet over één nacht ijs gaan. We moeten nagaan wat het beste systeem is. Op de internationale bijeenkomst in Straatsburg kunnen we de Italiaanse, Zwitserse en Franse voorbeelden met elkaar vergelijken. Mijn administratie is hiermee bezig. Dat is de ruimte van de beleidsnota.

Ik ben zeker bereid met iedereen samen te werken om het beste systeem te vinden. Eénmaal we weten in welke richting we moeten gaan, zullen we ook qua wetgeving een en ander moeten aanpassen. Ik sta te popelen om het bescheiden budget voor toerisme op een andere wijze te benutten. Ik ben steeds bereid – dit is ook een stuk van mijn naïviteit – om te discussiëren en samen te werken.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Ik wil afronden door terug te keren op de suggestie van de minister om de procureur des konings aan te spreken over het naakttoerisme. Ik vind dat geen goed idee. Enkel in België is naaktlopen nog verboden, in alle omringende Europese landen kan dat wel. Dat op zich is eigenlijk al voldoende om de strafwet aan te passen. De kust alleen is hiervoor geen vragende partij. In het belang van heel Vlaanderen dring ik erop aan dat de minister dringend overlegt met zijn collega's. Hij

zou hiervoor de volledige steun krijgen over alle fracties heen.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Ik denk dat het te gemakkelijk is om te zeggen dat de strafwet eerst moet worden gewijzigd. In de strafwet staat alleen dat men de goede zeden niet mag schenden. We hebben toch ook geen wet gemaakt om de monokini toe te laten ? Daar werden wel maatschappelijke discussies en strafprocessen over gevoerd.

De gemeente Bredene bijvoorbeeld, kan in een duidelijke ruimte voorzien voor het naaktzonnen. Zo is iedereen verwittigd. Zij die gechoqueerd kunnen geraken, kunnen dan een omweg maken. Denk maar aan de oostkust : sommige mensen moeten daar een omweg maken omdat er aan sport wordt gedaan. De procureur laat dit toch ook allemaal gebeuren. Men zou een duidelijke zone kunnen afbakenen zodat de procureur kan vaststellen dat de openbare zeden niet worden geschonden, maar dat er aan een bepaalde vorm van toerisme of recreatie wordt gedaan die men kan tolereren en dus ook niet moet vervolgen.

Men kan ons toch moeilijk vragen het federaal parlement een wettekst te laten goedkeuren die naaktzonnen uit het strafrecht haalt.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Misschien kunnen we naaktcheques uitdelen.

De heer Renaat Landuyt : Maar hoe moet men dan die cheques bij zich houden ? (*Gelach*)

De heer Jacky Maes : Ik zal hier afsluiten. We zullen een met redenen omklede motie indienen.

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de beleidsnota Toerisme is zeer interessant en geeft belangrijke informatie, definities en beschrijvingen. Het is duidelijk dat de hele sector een complex geheel vormt waarbij een wirwar van belangen spelen en belanghebbenden en tal van verenigingen en organisaties zijn betrokken. Toerisme is een groeiende en economisch belangrijke sector. Enige klaarheid en samenhang is dan ook noodzakelijk.

Declercq

De term toerisme wekt tegenstrijdige gevoelens op. Ik kan uit ervaring spreken, want ik ben opgegroeid aan de kust. Toen al waren we kwaad dat de toeristen onze zee afpakten. 's Avonds laat en in de winter was de zee terug van ons. Maar ook in de winter begon men toeristen aan te trekken. We wisten ook zeer goed dat we blij moesten zijn met hun komst. Dankzij hen was er veel werk, waren de parties leuk en hadden we het goed.

In Brugge kunnen we ook meepraten over toerisme. Ook bij ons zijn er die tegenstrijdige gevoelens. Toerisme brengt leven in de stad, zorgt voor tewerkstelling en biedt steeds bijkomende mogelijkheden. Dat men echter zomaar de straat oversteekt, fietsers omverloopt en met de bus bijna de Sint-Salvatorkerk wil binnenrijden om de Piëta van Michelangelo te bekijken, dat de stad uitpuilt van souvenirwinkeltjes met kant 'made in Taiwan' of met chocolade borsten die naar mijn mening artistiek niet zijn geslaagd, gaat voor ons te ver. We zijn graag zelf toerist, maar we gaan toch liefst naar een plaats die niet toeristisch is.

Toerisme wekt niet alleen tegenstrijdige gevoelens op, het gaat ook over verschillende belangen en keuzes die men moet maken inzake de positieve en de vernietigende elementen. Ik wil even stilstaan bij het duurzaam toerisme. In de beleidsnota wordt die term duidelijk beschreven. Er staan mooie, theoretische doeleinden in. We stellen ons echter ernstige vragen bij wat het beleid concreet zal doen ten aanzien van duurzaam toerisme. Er zijn verscheidene benamingen : duurzaam toerisme, groen, alternatief, verantwoord, zacht of ecotoerisme. Ze klinken wel mooi, maar vaak worden die woorden te pas en te onpas gebruikt en ook misbruikt. Om het eenvoudig te houden, gebruiken we toch het woord duurzaam toerisme.

Er zijn reeds tal van publicaties over dit onderwerp. De Commissie voor Duurzame Ontwikkeling van de Verenigde Naties heeft zich in april 1999 in New York op duurzaam toerisme toegespitst. Ze stelt dat : 'duurzaam toerisme een vorm is van toerisme met respect voor de ecologische, sociaal-culturele en economische gevolgen van het reizen. De term duurzaam wijst op langetermijndenken. Bij dit aspect van duurzaamheid moeten we streven naar een evenwicht op lange termijn tussen de behoeften van de toerist en de gevolgen hiervan enerzijds, en de draagkracht van de natuur en de culturele en sociale omgeving anderzijds.'

Er bestaan verschillende definities, en op grote schaal ontstaat er stilaan een consensus over de eigenschappen van duurzaam toerisme. De vraag is echter wat men concreet zal doen om het te bereiken. De overheid heeft een regulerende en stimulerende rol in het streven ernaar. Op het einde van de beleidsnota vinden we bij de strategische projecten tal van concrete voorstellen voor de toeristische sector, maar slechts heel weinig concrete projecten of een duidelijk omschreven strategie voor het bereiken van een duurzaam toerisme.

Het lijkt me dan ook interessant nu wat concreter in te gaan op de problematiek en de mogelijke aanpak. Het zijn aanzetten die verder moeten worden uitgewerkt en bij elk voorstel liggen er 'maars' op de loer, die enkel kunnen worden opgelost als de politieke wil aanwezig is. In de eerste plaats moet er overleg zijn over ruimtelijke ordening, mobiliteit en toerisme. Dit overleg moet in functie van het toerisme staan, maar ook in functie van het zuinig omgaan met open ruimte en natuur. Ik denk hierbij aan volgende punten. De ruimtes moeten worden geoptimaliseerd : men moet gebruik van bestaande infrastructures – in de schoolvakanties zijn er sportlokalen en sportvelden vrij die kunnen worden gebruikt – en geen nieuwe grote attractieprojecten opstarten.

Een nauwe samenwerking op het vlak van mobiliteit is eveneens uiterst noodzakelijk. Men kan bijvoorbeeld zorgen voor een soepele aanpassing van het openbaar vervoer tijdens de weekends en de vakanties waar nodig. De toeristen die de auto gebruiken kan men ontmoedigen en de toeristen die het openbaar vervoer gebruiken aanmoedigen. Bovendien kan men zorgen voor gratis fietsenvervoer met de trein. Dit laatste zal minister Stevaert ons zeker gunnen. Daarnaast denk ik ook aan meer bagagecomfort op bussen en treinen en in de stations. Al deze dingen zou men moeten realiseren.

Wij vragen overleg met de minister van Onderwijs zodat volgend jaar bij de opleiding Management, Toerisme en Recreatie een aantal uren Duurzaam Toerisme in het lessenpakket verplicht moeten worden opgenomen. Ook een vak 'Hoe gedraag ik mij als toerist' kan worden ingevoerd.

Een ander voorstel van ons is het invoeren van een 'Teco-label', een toeristisch Eco-label – het kan ook anders worden genoemd. Het is een label dat alle hotels, campings en attractieparken kunnen krijgen indien ze aan bepaalde normen voldoen. Die normen houden onder meer verband met waterbeheersing. Volgens bepaalde onderzoeken zouden vakantiegangers immers tweemaal zoveel

Declercq

water verbruiken als bij hen thuis. Het gebruiken van waterspaarbusjes, het hergebruiken van zwembad- of douchewater, het hergebruik van regenwater voor wasmachines en andere zaken, met uitzondering van drinkwaterdoeleinden, moet worden gestimuleerd.

Op het vlak van elektriciteit die massaal wordt gebruikt in de toeristische sector, moet het gebruiken van spaarlampen en het aanspreken van alternatieve energiebronnen zoals zonne-energie worden overwogen. Om het probleem van de gigantische afvalberg die het toerisme creëert en de hiermee verbonden problemen van ophaling en verwerking aan te pakken moet er preventief worden opgetreden. Hierbij denk ik aan milieuvriendelijk inkopen, gebruiken van milieuvriendelijke bouwmaterialen en het installeren van terugname-automaten.

Een volgende concrete stimulans die we willen voorstellen betreft de Belgische touroperators die verenigd zijn binnen het ABTO en een milieucode hebben. Of die ook toegepast wordt is echter niet duidelijk. Daarom stellen we voor dat touroperators en andere reisorganisators die uitdrukkelijk het ecologisch sociaal-culturele aspect benadrukken in hun folder, een premie krijgen of zelfs wat extra promotie van de overheid.

Mijnheer de minister, de tijd is beperkt. Anders zou ik nog dieper kunnen ingaan op het realiseren van duurzaam toerisme.

Ik wil kort ingaan op sociaal toerisme. Iedereen is het er mee eens dat de manier waarop het nu werkt verouderd is. Een nieuwe visie dringt zich dus op. Ook al hebben we er al om gevraagd, toch kregen we het rapport dat door de vorige regering werd gemaakt en 2 à 3 miljoen frank kostte, niet ter inzage.

Over vakantiecheques hebben we het ook al uitvoerig gehad, en zoals die nu voorgesteld worden vinden we het geen goed idee. Toch is het niet de bedoeling het kind met het badwater weg te gooien. Extra aandacht voor een groep die het moeilijk heeft is nodig. Sociaal toerisme vraagt zeker nog verder onderzoek, uitwerking en verfijning. De boodschap is : extra middelen geven zonder te stigmatiseren.

We kunnen hier niet ingaan op kwesties zoals recreatie en vrije tijd. Toch vraag ik uitdrukkelijk aandacht voor schoolreizen en sportdagen. Deze regering moet ervoor zorgen dat geen enkel kind

moet thuisblijven vanwege van financiële redenen. Samenwerking met scholen, PMS-centra, OCMW's en de vierdewereldbeweging vinden we belangrijk.

Voor sommige studenten is een studentenjob echt noodzakelijk om te kunnen voortstuderen ; voor anderen biedt het de mogelijkheid om zelf eens toerist te zijn ; voor nog anderen is het een middel om het muziekinstrument te kopen waarvan ze dromen. Een studentenjob is ook een kennismaking met de wereld van de arbeid. Correcte afspraken en toezicht op studentenjobs vinden we belangrijk. Over zonevreemde campings is al herhaaldelijk gesproken. Aan de vrijwel volgebouwde kust heeft men van diverse kanten de toestand laten aanmodderen : Men bleef maar duinen opkopen om er caravans op te plaatsen en men ging ervan uit dat dit ongestraft zou blijven. Anderen lieten in Knokke een luxezwembad verkommeren. Zij gingen ervan uit dat men vroeg of laat het BPA zou wijzigen om er honderd luxeappartementen te kunnen bouwen. We weten dat dit niet echt de bevoegdheid van de minister is, maar we hopen dat het wel tot zijn bezorgdheid behoort. We willen de duinen in ere herstellen. Zonevreemde campings in de duinen moeten verdwijnen. Het is evenwel net zo goed onaanvaardbaar dat een groot luxeproject er wel zou komen.

Finis Terrae of 'het einde van het land' kan niet voor ons – ook niet als er compensaties komen. Dat project levert geen toeristische meerwaarde op, wel integendeel ! Het is geen sociaal project. Over een lengte van ongeveer 65 kilometer staan er appartementen met zicht op zee, voor wie dit wil en kan betalen. Wij vragen de steun van de minister om dit project te verijdelen. Men zou niet kunnen uitleggen waarom men in Middelkerke campings afbreekt, maar in Knokke appartementen bouwt in het kleine stukje natuurgebied dat aan de kust nog overblijft. We stellen voor om de vrijgekomen ruimte in Knokke of Middelkerke te benutten voor een naaktstrand. Verder waarderen wij de aandacht in de beleidsnota voor de regionale landschappen. Volgens ons bieden zij enorme mogelijkheden op toeristisch vlak.

Om te besluiten, wil ik u een kort verhaal niet onthouden. Ergens in Thailand was er nog een authentiek dorpje dat plots een expeditiedoel werd voor rugzaktoeristen. In het kielzog van die enkele toeristen kwamen er anderen langs. Tot verbazing van de dorpelingen kon men traditionele snuisterijen aan die mensen verpatsen tegen een prijs gelijk aan minimaal een maand zwoegen in de rijstvelden. In korte tijden rijfden de dorpelingen zo jaarlonen binnen. Plots was elke landbouwer in het dorp han-

Declercq

delaar geworden. Daardoor kwamen er minder en minder toeristen, want de authenticiteit was weg. Expedities werden verlegd naar andere, zogenaamd ongeschonden dorpen. De rijstvelden waren ondertussen al grotendeels ingepalmd door het oerwoud. De toevallige toerist die niets kocht, werd bij het verlaten van het dorp met stenen bekogeld.

Het bewustzijn dat we nood hebben aan duurzaam toerisme groeit vooral bij jongeren. We zijn hoopvol en verwachten concrete resultaten. We zullen deze beleidsnota duurzaam goedkeuren. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, er is hier vanmorgen al voldoende gezegd dat toerisme belangrijk is. Ik stel echter vast dat Vlaanderen toerisme niet zo belangrijk vindt. We zijn ontgoocheld omdat het toerisme nog steeds niet overal naar waarde wordt geschat. Ik geef twee voorbeelden. De studiedienst van het VEV heeft de beleidsnota's van de Vlaamse regering geëvalueerd. In zijn lijvig document worden de beleidsopties getoetst aan de standpunten van het VEV. In die tekst komen de aandachtspunten naar voren die het VEV in het politieke debat aan de orde wil stellen. In dat document wordt geen woord gezegd over het toerisme. Moeten we besluiten dat het VEV daarover niets te zeggen heeft? Het tweede voorbeeld is de analyse van de beleidsnota met betrekking tot de lokale besturen door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. De VVSG belicht de beleidsnota in functie van de belangen van de lokale besturen. Het is een mooi document; maar er staat geen woord in over toerisme.

Het is misschien kenschetsend. Waarschijnlijk hebben we een minister van Toerisme nodig en een beleidsnota van 145 pagina's, net zoals we de boeiende bespreking tijdens de lopende zitting van het Vlaams Parlement nodig hebben om de sectoren van het belang van het toerisme te overtuigen. We vinden de beleidsnota een belangrijk stuk, in de eerste plaats omdat het in 70 pagina's weergeeft dat toerisme belangrijk is. We hebben dit in geen enkele andere beleidsnota teruggevonden. Het toerisme wordt erin gesitueerd en de economische dimensie ervan weergegeven met voorop het belang van de werkgelegenheid: toerisme staat voor 4 procent van het BNP, 5 procent van de werkgelegenheid, een omzet van 220 miljard enzovoort.

Deze cijfers vertalen enkel het Vlaams belang, op wereldniveau is dit nog belangrijker.

Het is eveneens een belangrijk stuk dat eindelijk het toekomstige beleid schetst. Wat in de regeerverklaring stond, deugde eigenlijk niet. In de Septemberverklaring stond evenmin iets vermeld en de begrotingsbespreking kon afwachtend worden genoemd. Nu is er eindelijk de beleidsnota waar in 70 pagina's een toekomstig beeld van het toerisme wordt geschetst. We worden verzocht ons erover uit te spreken. Het minste wat we kunnen doen, is beamen wat de Campingfederatie hierover zegt, toch een van de moeilijkste betrokkenen op het terrein. Ik lees de slotparagraaf voor van het hoofdartikel van de gedelegeerd bestuurder, de heer Eerebout: "Iedereen die met het toerisme te maken heeft moet erkennen dat in de 145 pagina's tellende beleidsnota duidelijk accenten worden gelegd die de uitbouw van het toerisme ongetwijfeld ten goede zullen komen. Het is nu enkel nog een kwestie van afwachten over wat effectief zal uitgevoerd worden. De verwachtingen zijn in elk geval hoog."

Dit is het minste wat men over de beleidsnota kan zeggen. De VU&ID-fractie gaat akkoord met de beleidsnota en zal ze goedkeuren als basis voor een toekomstig toeristisch beleid. In het bijzonder gaat ze akkoord met de 5 strategische doelstellingen, de 42 strategische projecten in de 9 aandachtsvelden. Dit is aanbevolen lectuur, een ambitieus plan, zeer verbeeldingsrijk en soms vaag, maar het kan ook moeilijk anders. Het zal in de komende jaren alleszins heel wat stof tot discussie geven.

We zullen deze nota goedkeuren en zullen de punten aanhalen waarop we bijzonder de aandacht willen vestigen en die voor ons zeer gevoelig liggen.

In uw inleiding zegt u, mijnheer de minister, dat u in de jaren '60 voor het massatoerisme van de drie s'en stond. U benoemt ze als "sea, sand en sun". Ik heb één van die s'en altijd anders horen betitelen. Het waren in elk geval drie s'en zonder al te veel inhoud of achtergrond. Momenteel stijgt de vraag naar meer natuur- en cultuurgerichte recreatie en toerisme. Zoals ook in de nota staat vermeld, noemt men dit het toerisme van de drie l'en, namelijk lore, leisure en landscape. Ook wij vinden ons eerder terug in deze laatste benadering van toerisme.

Dit parlement heeft op dit vlak een hele evolutie doorgemaakt. De heer Maes heeft hier reeds de lof gezongen van onze vroegere toeristische interpel-

Loones

lant, de heer Bogaert. Nog verder terug in de tijd werd het toerisme als een culturele activiteit beschouwd. Huidig minister-president Dewael was toen overigens minister van Cultuur en het toerisme in volle expansie. We hebben toen gestreden voor de erkenning van toerisme als een economische activiteit. We werden hierin gesteund door het toenmalig Commissariaat voor Toerisme Vlaanderen en zijn voorzitter, de heer Van Moerkerke.

Nu plooiën we stilaan terug op de culturele meerwaarde van het toerisme. Cultuur moet een bijdrage leveren tot het realiseren van de positieve welzijnsstaat. Die verbreding vinden we ook terug in de nota, die hieraan een aantal beschouwingen wijdt inzake de verhouding tussen de positieve welzijnsstaat en het toerisme. Die verhouding is overigens ook in de beleidsnota Cultuur geschetst. Die beschouwingen hanteren aanpalende begrippen als zelfontplooiing, sociale voldoening, internationale solidariteit, fysieke en psychische gezondheid, enzovoorts.

Dat is eigenlijk de fundamentele reden waarom de overheid zich met toerisme moet bezighouden. We kunnen het toerisme niet enkel aan de vrijetijdssector en aan de actoren zelf overlaten. De overheidsaandacht en de investeringen komen precies voort uit dit meerwaardeverlangen.

Vanuit dit verlangen naar meerwaardetoerisme pleit VU&ID voor een toeristische promotie die vertrekt van het kwaliteitsproduct Vlaanderen en van alle hieraan verbonden troeven en eigenheden. Wij vertrekken niet van een minder aansprekend en eigenlijk nietszeggend en fadebegrip als België. Dat Brussel in de beleidsnota als het uitstalraam van Vlaanderen wordt beschouwd, kan uiteraard enkel onze goedkeuring wegdragen.

Ik wil in dit kader ook verwijzen naar de derde strategische doelstelling van de beleidsnota. Deze doelstelling luidt als volgt : 'Het verhogen van de bekendheid van de troeven en het sturen van de beeldvorming van Vlaanderen en Brussel in binnen- en buitenland'. Die troeven moeten ruim worden geïnterpreteerd. Ze bevatten niet enkel de klassieke productelementen zoals het historisch erfgoed en de toeristische bestemmingen, maar ook thema's, mentaliteits- en cultuuruitingen, sferen, enzovoorts. Ook de sfeer en de cultuuruitingen komen met andere woorden in de promotie aan bod. Wij kunnen dit vanuit onze gevoeligheid voor die waarden zelf niet beter formuleren.

Een van de 42 strategische projecten betreft het ontwikkelen van een corporate identity. Men zou dit een vaag begrip kunnen noemen, maar wij hebben de vrijheid genomen om het te toetsen aan de omschrijving in de begrotingsdocumenten. Pagina 610 van het begrotingsstuk 13 formuleert het onder de titel 'corporate identity' als volgt : 'Duidelijk is hierbij dat Toerisme Vlaanderen de toeristische activiteit binnen en naar Vlaanderen op een duidelijk herkenbare manier dient te positioneren. Deze positionering zou aanleiding moeten geven tot een communicatiesjabloon, een corporate identity die door alle partners zal worden gebruikt die direct of indirect bij het promotiebeleid zijn betrokken. De corporate identity moet worden ondersteund door een merchandisingoperatie die het Vlaams toeristisch gebeuren bij het grote publiek een grotere herkenbaarheid zal geven'. U vervolgt : 'In 2000 moet een corporate identity – productlogo – ontwikkeld worden rond de merknaam Vlaanderen. Deze moet een echte merknaam worden voor alle uitingen van toeristisch Vlaanderen in binnen- en buitenland. Hij zal in de communicatie van Toerisme Vlaanderen zijn eigen plaats hebben, naast het bestaande organisatielogo. In de toekomst zal hij gebruikt worden in advertenties, mailings, brochures, posters, stamps, displays, uiteraard op briefpapier en briefomslagen. Verder zal de corporate identity kunnen worden gebruikt door iedereen die professioneel met het toeristisch product Vlaanderen werkt : hotels, attracties, andere bedrijven, diensten voor toerisme, reisorganisatoren. De corporate identity moet een mobiliserend effect hebben en het toerisme als economische sector top of mind maken in de Vlaamse openbare opinie. In de loop van 2000 wordt een programma uitgewerkt voor het populariseren van dit corporate identity in allerlei promotioneel materiaal : panelen, displays, foldermolens, vlaggen, draagtassen, geschenkartikelen, T-shirts, promotieteams enzovoort.'

Met andere woorden, deze algemene omschrijving krijgt toch wel een zeer precieze inhoud. Mijnheer de minister, we doen onze hoed af wat dit betreft, en steunen u in dit project. We hopen dat u dit met dezelfde consequentie als hier zo uitgebreid is beschreven zult uitvoeren. Er wordt in de beleidsnota weliswaar een nieuwe terminologie gehanteerd, maar de inhoud blijft in wezen dezelfde : het promoten van het kwaliteitsproduct Vlaanderen. We hebben er helemaal niets op tegen dat dit eigentijds gebeurt. Integendeel, terzake zijn we vragende partij. We verwachten niet van een Vlaams minister van Toerisme dat hij in een maliënkolder ten strijde trekt. Wat ons betreft mag hij evenzeer zijn gading vinden in de Antwerpse mode, al verkies ik dan Dries Van Noten boven Bikkemberg. Met an-

Loones

dere woorden, men kan hetzelfde doel nastreven op diverse manieren. U zult het ons niet kwalijk nemen dat we dit nauwgezet volgen.

Een ander gevoelig punt waarvoor we aandacht vragen is de interferentie met andere beleidsdomeinen. Reeds diverse leden hebben dit gezegd : het toerisme moet volwaardig worden betrokken bij de besluitvorming inzake onder meer infrastructuur, ruimtelijke ordening en natuurbehoud. Men kan dit allicht niet voor heel Vlaanderen vragen, maar wel minstens voor deze gebieden die prioritair toeristisch zijn. Ik erger me steeds als men het heeft over de kapotgebouwde Vlaamse kust. Dit klopt niet : we hebben nog steeds een prachtige kust, met vele troeven, maar ook daar moet er een afstemming zijn van de diverse beleidsdomeinen.

Ik erger me er ook aan dat het toerisme niet structureel wordt betrokken bij grote besprekingen zoals die over de ecosysteemvisie of een geïntegreerd kustzonebeheer. Uit een rapport blijkt dat toerisme daar alleen wordt vertegenwoordigd door de gemeentebesturen en -verantwoordelijken, en weliswaar ook door de provinciale diensten. Daar moet een structurele betrokkenheid vanwege Toerisme Vlaanderen en onze centrale toeristische sector komen. Ik wil vragen dat men de toeristische sector niet beschouwt als cultuur- of natuurbarbaren. Als de toeristische sector het duinendecreet steunde, dan gebeurde dit specifiek vanuit toeristisch oogpunt. Ook is een zeer belangrijk deel van de toeristische sector aan de kust gekant tegen het doortrekken van de A19 : dat gebeurt niet in de eerste plaats vanuit een ecologisch belang, maar vanuit een welbegrepen toeristisch belang. We zien immers in dat toerisme gebaat is bij natuurbescherming.

In de beleidsnota wordt ook veel aandacht besteed aan een aangepaste scholing en opleiding. Ik wil het specifiek hebben over iets dat niet in de nota staat, maar waarover we het wel al hebben gehad in parlementaire vragen. Er zijn een aantal beloften gedaan inzake NME : natuur- en milieueducatie. In uitvoering van de Europese aanbevelingen zou men tegen 2002 moeten komen tot een natuuropleiding binnen de toeristische opleiding.

De nota bevat een zeer interessant stuk over het e-toerisme. Dat is inderdaad een van de grote uitdagingen. Binnen Toerisme Vlaanderen moet men daarvoor sensibiliteit scheppen. Er zijn veel nieuwe aanwervingen. Bij die mensen zou men toch een soort informatiegerichtheid moeten veronderstellen.

Meer specifiek lijkt er echt wel behoefte te zijn aan de aanwerving van een informaticaspecialist.

Andere aandachtspunten zijn het evenementenfonds, de toerismefunctionarissen, de kwaliteitszorg, de 'netwerking' bij bewegwijzering en het visitoir management. Dit laatste is weer één van die prachtige termen, waarmee men het beheersen van de bezoekersstromen bedoelt. Verder zijn er ook nog de vakantiecheques.

Mijnheer de minister, dit parlement heeft dus voldoende gespreksstof. Ook u beschikt over voldoende materiaal om uw beleid te stofferen. Wij zullen ons hier de komende jaren zeker mee bezighouden. Daarbij kijken we met een visadempje naar uw persoonlijke toekomst, als een grote toeristische stad u tot andere opdrachten zou roepen. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte parlementsleden, ik wil iedereen danken voor de aandacht die men heeft besteed aan deze beleidsnota. Ik vraag wel dat men de nota niet onmiddellijk in de kast zou opbergen. Ik hoop namelijk dat men deze nota bij de verdere besprekingen van het beleid steeds bij de hand zou houden. Ik zal proberen te bewijzen dat we gestructureerd volgens de plannen van deze nota verder zullen blijven werken.

We staan voor een grote uitdaging. Ik voel me verantwoordelijk voor de vraag van alle partijen in het Vlaams Parlement om op Vlaams niveau een toeristisch beleid volledig uit te werken. Binnen de regering is er het engagement dat een van haar leden de tijd krijgt om op uitvoerend vlak bezig te zijn met toerisme.

Het eerste aspect waar er een verandering moet komen, heeft te maken met het aanwenden op Vlaams niveau van de toeristische reflex. Die is zeer sterk aanwezig bij de bestendige deputaties in dit land. Men heeft daar de gewoonte om altijd de invalshoek van het toerisme in het oog te houden. Ook op gemeentelijk niveau bestaat een cultuur om op politiek niveau aan toeristisch beleid te doen.

In het verleden waren er uiteraard Vlaamse ministers bevoegd voor toerisme, maar als we eerlijk zijn, moeten we toegeven dat daar vroeger nooit echt voldoende aandacht aan werd besteed. Daarom proberen we nu om daar wel echt aandacht aan te besteden. Daarbij moeten we aandacht hebben

Landuyt

voor de harde economische aspecten van het toerismebeleid. In de toeristische sector gaat het om heel wat jobs. De sector heeft een groeipotentieel, en kan dus voor welvaart zorgen. Het is gewoon een kwestie van de 'blinde vlek' van de toeristische industrie in Vlaanderen weg te vegen. In de loop van het debat zei ik al dat er op het Vlaams niveau op automatische piloot werd gewerkt. We bezitten een bloeiende toeristische industrie, maar we zien deze niet. Het beleid wil dit duidelijk maken.

Toerisme is in grote mate een economische kwestie, maar overstijgt dat ook. We worden geconfronteerd met een verschuiving. Hoe meer men met toerisme bezig is, hoe meer men voelt dat men via het toerisme ook aan het welzijn van de eigen bevolking werkt. Via het duurzaam toerisme en een vernieuwd sociaal toerisme nemen we een bijkomende taak op : de begeleiding van de reizende Vlaming.

In de vorige periode kenden we de promotie van de VOI Toerisme Vlaanderen, die een knowhow heeft opgebouwd over evenementen in verscheidene gemeenten. Ik zal dat proberen te objectiveren en structureren. Deze knowhow wordt immers daadwerkelijk gebruikt bij het opbouwen van evenementen. Toerisme Vlaanderen werkt hier als een soort van Touring Wegenhulp. Later ziet iedereen dan het prachtig toeristisch effect.

Steeds moet daarbij het bewijs worden geleverd dat 'toerisme' geen vies woord is. Ik heb mij geërgerd aan een krantekop over Brugge 2002 : 'Het programma is belangrijk, niet toerisme.' Nu blijkt dat men daar op terugkomt. Dit wijst echter op een bepaalde manier van omgaan met toerisme, waarbij men denigrerend praat over de toeristische 'cijfers'. Toch zijn het steeds diezelfde cijfers die men na elke organisatie bekijkt. We moeten deze vloek tegengaan. Toerisme mag niet staan voor platte commercie.

Het is belangrijk dat we het welzijn van de eigen bevolking kunnen bevorderen en dat we de term 'toeristisch' kunnen beschouwen als een belangrijk bijvoeglijk naamwoord op vele andere terreinen. Als wij in 2001 in Antwerpen iets proberen te doen rond Antwerpen Modestad, dan promoten we een nieuwe sterke industrietak. Er is niet enkel diamant in Antwerpen, maar er zijn ook zeven couturiers. Toerisme betekent dus bijvoorbeeld het be-

werken van een Japanse markt. Toerisme mag niet langer als een vies woord worden ervaren.

Er zijn twee opties : we proberen zowel iets te doen voor 'Vlaanderen vakantieland' als voor de Vlaamse vakantieganger. De einddoelstelling is natuurlijk om Vlaanderen vakantieland te promoten. We moeten buitenlandse bezoekers naar hier krijgen. Dit moet op een professionele manier gebeuren. We willen dan ook werken aan een eigen logo. Het is de bedoeling om een zuiver toeristisch beleid te voeren en geen vorm van politiek. We willen de hele wereld bewijzen dat Vlaanderen het beste vakantieland is, dat men met voorzichtigheid moet betreden. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Declercq en de heren Ramoudt, Loones en Maes en door mevrouw Merckx werden tot besluit van deze bespreking met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk vrijdag 17 maart 2000 om 17 uur zijn ingediend.

De bespreking is gesloten.

We zullen op woensdag 29 maart 2000 om 16 uur de hoofdelijke stemmingen over de moties en de beleidsnota houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.34 uur.*
